

**AZ APÁCZAI WALDORF
ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

2020.

Tartalom

I.	Az Apáczai Waldorf Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola rövid bemutatása.....	5
II.	A Waldorf-pedagógia alapján működő intézmények Waldorf-Kerettanterve, mint a nevelés-oktatás tartalmi kérdéseire vonatkozó egyedi megoldás, illetve mint az intézmény nevelési programjának és helyi tantervének alapidokumentuma	6
III.	Az Apáczai Waldorf Iskola helyi megoldásai a Kerettanterv által kijelölt keretek között	7
III.1.	A tanterv egészére vonatkozó általános szempontok.....	7
III.1.1.	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai és feladatai	7
III.1.2.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	9
III.1.3.	A teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	10
III.1.4.	A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	11
III.1.5.	A pedagógusok helyi intézményi feladatai, osztályfőnöki munka tartalma, osztályfőnök feladatai.....	12
III.1.6.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.....	14
III.1.7.	A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	16
III.1.8.	A tanulók és szülők/gondviselők értesítésével kapcsolatos szabályok.....	16
III.2.	Egyes szaktárgyakra vonatkozóan	16
III.2.1.	Idegen nyelv oktatása	16
III.2.2.	Művészetoktatás	18
III.2.3.	Kertművelés.....	18
III.2.4.	Digitális kultúra.....	19
III.2.5.	Mindennapos testmozgás.....	31
III.2.6.	Szabadon választható tárgyak.....	32
IV.	A Pedagógiai Program egyéb olyan részei, melyeket a Waldorf-Kerettanterv nem szabályoz, illetve amelyeket az Intézmény fontosnak tart kiemelni, kiegészíteni	34
IV.1.	Kiegészítések a nevelési programhoz.....	34
IV.1.1.	A gyermekfelvétel, -és átvétel helyi szabályai.....	34
IV.1.2.	A tanulmányok alatti vizsgák követelményei és szabályai.....	37
IV.1.3.	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv .	43
IV.1.4.	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnere kapcsolattartásának formái; a tanulók, szülők értesítésével kapcsolatos szabályok.....	45

IV.2.	Kiegészítések a helyi tantervhez.....	53
IV.2.1.	Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	53
IV.2.2.	Az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, számonkérések rendje	55
IV.2.3.	A magasabb évfolyamra lépés feltételei	57
IV.2.4.	Az iskola által alkalmazott szöveges értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltásának szabályai.....	58
IV.2.5.	Az SNI-tanulók – fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program 61	
V.	Záradék a módosított Pedagógiai Program elfogadásáról.....	67
VI.	Mellékletek.....	Fehler! Textmarke nicht definiert. 66
	I.sz. melléklet: A Magyar Waldorf Iskolák Kerettanterve 2020..	Fehler! Textmarke nicht definiert. 66
	II.sz. melléklet: A Magyar Gyógypedagógiai Waldorf-Iskolai Kerettanterv 2020....	Fehler! Textmarke nicht definiert. 66

„Amit az iskolának el kell végeznie, elsősorban az, hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat, hogy megtanítson bennünket a jól végzett munka örömére és az alkotás izgalmára, hogy megtanítson arra, hogy szeressük, amit csinálunk, és hogy segítsen megtalálni, amit szeretünk csinálni. Nem tanulunk kell, hanem átélünk a dolgokat.”

(Szent-Györgyi Albert)

I. Az Apáczai Waldorf Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola rövid bemutatása

Az Apáczai Waldorf Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Waldorf-pedagógiai alapokon működő iskola. Az iskola 2009-ben alakult. Intézményünk fenntartó egyesülete az Apáczai Iskoláért Egyesület (9700 Szombathely, 11-es Huszár út 40.). Az iskolában 8 évfolyamos általános iskolai oktatás folyik Waldorf-pedagógia elvek alapján.

Az iskolába többségében a következő módon érkeznek a tanulók:

- Egyrészt azok a családok keresnek iskolát gyermeküknek, akik az antropozófián alapuló Waldorf- pedagógiai elvek alapján kívánják gyermeküket nevelni.
- Másrészt azok a családok, akik a közoktatási rendszertől eltérő, alternatív iskolát keresnek, és a gyermekközpontú szemléletünk megfelel nekik.

A tanulók szociális háttere jó, a gyermekek rendezett családi körülmények között élnek. A Waldorf-pedagógia szemléletéből következően a lemorzsolódás nem jellemző.

Az osztályközösségek kis létszámúak, nem érik el a húsz, esetenként a tíz főt sem. Az alacsony létszámok lehetővé teszik a nagyobb figyelmet a gyermekek iránt, az egyéni törődést. Akár tanulási, akár művészeti órán nagyszerű lehetőség, hogy több idő jut a gyakorlásra, több figyelem és lehetőség a differenciált oktatásra.

A 2017-2018. tanévben végzett az első 8. osztályunk. Az eddig végzett diákjaink Szombathely mindenféle típusú középiskolájába felvételiztek. A 16 eddig elkészült diákból tizenketten állami középfokú intézményben tanulnak, négyen pedig a Waldorf Gimnáziumot választották.

A Gödöllőn megrendezett Nyári Akadémián, amely egy Waldorf-továbbképzés és felkészítés a soron következő tanévre, minden évben részt vesznek a tanári karunk osztálytanítói és a szaktanárok egy része.

Pedagógiai programunk a Waldorf-pedagógia alapelvei és a magyarországi Waldorf-kerettanterv figyelembevételével készült. Az iskola 2011-től 2014-ig angol-magyar két-tannyelvű iskolaként működött.

Az intézményben a tanárok együttműködése jó, egymásra odafigyelő közösséget alkotunk. Támogatjuk egymás szakmai és pedagógiai munkáját. Minden tanévben képviseljük

iskolánkat a különféle tantárgycsoportokban megrendezett továbbképzéseken, egyéb szakmai- és pedagógiai találkozókön.

Jelenlétünkkel és munkánkkal támogatjuk a Waldorf Szövetség által szervezett Iskolák Gyűlését és a Fenntartói Fórumot. E részvételek által folyamatosan kapcsolatban vagyunk más iskolákkal, részt veszünk a magyarországi Waldorf-pedagógiai életben. Ráadásul a Tanári Kar is meghív tapasztalt Waldorf-pedagógusokat, hogy műhelymunka keretében feldolgozzunk egy-egy témát.

Az intézmény az Apáczai Alapítvány által üzemeltetett épületben kapott otthont. Az épület a régi Huszárlaktanya 1989-1991-ben felújított része, amelyben az iskola termei mellett irodák is működnek. A tanításhoz szükséges helyiségek többségének mérete megfelelő; termeink világosak és tiszták, minden évben a szülőkkel közösen végezzük el a tisztító festést.

A Waldorf-pedagógiai elveivel egyetértésben multimédiás eszközt vagy interaktív táblát alig használunk. Idegen nyelvet oktató kollégáink az adott tanórán CD-lejátszó segítségével foglalkoznak a hangzó anyagokkal. A szemléltető eszközeink, például a természettudományos eszközök, folyamatos fejlesztésre szorulnak. Néhány éve együttműködünk más iskolákkal, szervezetekkel, hogy enyhítsük az intézményi hiányosságokat – heti egy foglalkozásra kibéreljük a közeli sportcsarnokot; a 7. és a 8. osztályosok évente két-három alkalommal ellátogathatnak az egyik szombathelyi gimnázium fizika-kémia laborjaiba.

A megalakulása óta az iskola folyamatosan fejlődik. Figyelemmel kísérjük a családok, a környező világ változásait, és – a Waldorf-pedagógiát figyelembe véve – igyekszünk ezekre a kihívásokra válaszokat találni.

II. A Waldorf-pedagógia alapján működő intézmények Waldorf-Kerettanterve, mint a nevelés-oktatás tartalmi kérdéseire vonatkozó egyedi megoldás, illetve mint az intézmény nevelési programjának és helyi tantervének alapidokumentuma

A Magyar Waldorf Iskolák Kerettanterve 2020 a dokumentum I. sz. mellékletét képezi.

III. Az Apáczai Waldorf Iskola helyi megoldásai a Kerettanterv által kijelölt keretek között

III.1. A tanterv egészére vonatkozó általános szempontok

III.1.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai és feladatai

Nyitott, elfogadó és tanulni kész közösségünk folyamatosan törekszik a megújulásra. Elsődleges célunk a gyermekek személyiségének mély megismerése és kibontakoztatása. Az életre való felkészülésüket sok-sok tapasztalati tanulással támogatjuk. Képességeik felismerése és erősítése által önállóan, szabadon gondolkodó felnőttek nevelésére törekszünk. A sokoldalú művészeti nevelés által iskolánk nem csak a „fej” okítására, de a „kéz és a szív” gyarapodására is figyelmet fordít. A felelős gondolkodást, a másik ember és a minket körülvevő környezetünk tisztetét és szeretetét a gyermekek körül élő felnőttek példája tudja megszilárdítani. Fontosnak tartjuk, hogy a tőlünk nyolcadikban búcsúzó fiatalok tudásukkal, a világra való rácsodálkozás és a kíváncsiság elemi szükségletével lépjék át az iskola küszöbét.

A Waldorf-iskola pedagógiai programja mögött a szalutogenezis (az egészségességre törekvés, más kontextusban a fenntartható emberi fejlődés) elve húzódik meg: Törekednünk kell arra, hogy olyan körülményeket teremtsünk a gyermek fejlődése számára, mely adottságainak függvényében lehetővé teszi a testi-lelki-szellemi értelemben egészséges emberre jellemző tulajdonságok, képességek lehető legszélesebb skálájának lehető legoptimálisabb kibontakoztatását, a társadalomba való beilleszkedés érdekében.

A Waldorf-pedagógia – figyelembe véve a természetes érési folyamatokat – minden életkorban a gyermekek teljes személyiségének, vagyis testi-lelki-szellemi képességeinek dinamikus egyensúlyban lévő fejlesztésére törekszik. Inspirálja a gyermekek belső fejlődését és elősegíti a külvilággal való egészséges kapcsolat kialakulását. Ez utóbbi eredményességét nem elsősorban a tanulmányi eredmény

alakulásán méri le, hanem képesség-, készségfejlesztő jellegű, modern pedagógiai értelemben kompetenciaalapú nevelést-oktatást valósít meg.

Így a Waldorf-tanterv – a köznevelési törvény alapelveivel összhangban – egyforma jelentőséggel foglalkozik az egyes évfolyamon:

- a különböző életkorokhoz kapcsolódó nevelési célok leírásával,
- az adott életkorban szükséges képesség-készségfejlesztéssel,
- az adott életkorban elsajátításra kerülő tantárgyi tartalmakkal.

E hármás célrendszer évfolyamonkénti meghatározása szigorúan a fejlődéslélektan és az antropozófiai antropológia alapján történik, a személyes és a szociális kompetenciákat egyaránt tekintetbe véve a Waldorf-iskola nevelési-oktatási rendszerében az időbeosztás hangsúlyeltolódását eredményezi az általános- és középiskolákban jelenleg szokásoshoz képest.

Kettős célja:

- Az elsődleges prevenció megvalósítása: Megelőzni a különböző fejlődési problémák, ezen belül különösen a tanulási hátrányok, nehézségek, kialakulását és a viselkedési, beilleszkedési nehézségek létrejöttét. Ennek elérésére különösen az alsó évfolyamokon nagy hangsúlyt kap a széles alapokon nyugvó képesség-, készségfejlesztés, mely később is következetesen megelőzi az egyes képességekhez kötött, adott tantárgyi tartalmak megjelenését.
- Kiegyenlítő-harmonizáló pedagógiai hatás elérése: a személyiségen belüli (intrapersonális), különösen a képesség-, készségfejlődés terén meglévő fejlődési egyenetlenségek, diszharmóniák pedagógiai módszerekkel történő kiegyenlítése, harmonizálása. Ez a kiegyenlítés (harmonizálás) nem korlátozódik a tantárgyi tartalmak elsajátításához szükséges, főképpen kognitív képesség-, készségstruktúra fejlesztésére, hanem az érzelmi-indulati, az akarati-cselekvéses és a szociális életben szükséges képesség-, készségstruktúra harmonizálását is szem előtt tartja.

III.1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az oktatás- és iskolai élet szervezése, az óra- és napirendek kialakítása az életkori sajátosságoknak és a tanítás ritmusának figyelembe vételével történik. A Waldorf-iskola a tantárgyak sajátosságából adódóan a tanítást fő-, és szakoktatás szerint tagolja; ez didaktikai forma szerint epochális tanításnak és a szakóráknak felel meg: az olyan elméleti, művészeti és gyakorlati tantárgyak, amelyek esetében egy kerek, lezárt témát tárgyalunk, epochális oktatás formájában jelennek meg, más tárgyakat - főleg ha állandó gyakorlást igényelnek - szakórákban tanítunk.

A főoktatás tipikus tantárgyai: anyanyelv, matematika-geometria, földrajz-gazdasági ismeretek, történelem-társadalmi ismeretek, természetrajz-biológia, fizika, kémia. A tapasztalat szerint az anyanyelvi és a matematikai ismeretek és kompetencia megszerzése érdekében a második elem - az állandó gyakorlás - is fontos a tanításban és a tanulásban. A tantervben ezért jelennek meg az epochák mellett az anyanyelvi és a matematika szakórák is. Más tantárgyakat a szakórák hagyományos rendjében tanítunk. Amennyiben azonban a művészeti, kézműves-gyakorlati tárgyak vagy az idegen nyelvek esetében összefüggő feladat vagy projekt jellegű munka adódik, akkor ezeket is lehet természetesen tömbösített formában, epochálisan tanítani.

A tanterv minden tanuló számára kötelező. A Waldorf-iskolákra nem jellemző a nemek szerinti csoportbontás. Az olyan tárgyak óráin is, mint kézimunka, kertművelés vagy kézművesség a lányok és fiúk egyaránt részt vesznek. Csoportbontás ugyan előfordul, de ez nem nemek vagy teljesítmény szerint történik, a legfontosabb szempont mindig az, hogy a létszám és a képességek tekintetében is kiegyenlített legyen a csoport.

A tananyag elsajátításának formájához tartozik az önálló munkákra való felkészülés is: ezek az ún. projektek és éves munkák, amelyek során a tananyag alkotó jellegű feldolgozása a feladat, az elméleti, művészi és kézműves-gyakorlati elemek

összekapcsolásával.

Az iskola mindennapjait átszövik a személyiséget és a közösséget alakító és erősítő tevékenységek: hónap/évszakünnepek, az éves ritmushoz igazodó ünnepek, tanulói gyakorlatok, kirándulások, színdarabok.

III.1.3. A teljeskörű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az ember boldogulásának fontos összetevője saját egészségének állapota és a környezettel való harmónia megteremtése. Ez a két dolog a Waldorf-iskolák szemléletében nem választható el egymástól. Úgy véljük, hogy az egyéni egészség és a környezet egészsége nem szemlélhető külön-külön, csak együtt van értelme beszélni ezekről. Az egészségnevelés és a környezet ápolásának tudatos tevékenysége nem olyan feladat, amit az iskola egyedül el tud látni, itt is jól tapasztalható a szülői minta fontossága, az otthoni szemlélet. Természetesen ez utóbbi kialakításában sokat tud segíteni az iskola azzal, hogy olyan témákat dolgoz fel a szülőkkel való közös munkában, ami az egyes családoknak segít kialakítani, átalakítani szokásrendjüket. A tudatos döntések gyakorlása elengedhetetlen mindkét területen, a külvilág által nyújtott sémák nem feltétlen helyesek. A választás lehetőségének megtanítása döntő jelentőségű, legyen az az egészséges étkezés vagy a szelektív hulladékgyűjtés. Fontos, hogy ezek a döntések a hétköznapiakban rutinná váljanak, ne pedig kampányszerűen következzenek csak be, hogy aztán egy újabb kampány máshová irányítsa akaratunkat.

Az egyéni egészségnevelés terén nagyon fontos, hogy nem pusztán az egészséggel kapcsolatos ismereteket akarjuk közvetíteni, hanem az egészséget, mint dinamikus folyamatot ápolni szándékozunk. Az egészség nem csak a testi, hanem a lelki-szellemi téren is központi jelentőségű, így az ápolásnak sok formáját lehet gyakorolni. Az első osztálytól megjelenő sok mozgás, az euritmia, mint sajátos mozgásművészet nem csupán élettanilag fejt ki jó hatást, hanem a testmozgással kapcsolatos jó érzéseket összeköti a művészetek által adott lelki-szellemi jó érzéssel. A művészeti órák nagy száma is segíti azt, hogy lelkileg át tudják dolgozni az őket ért benyomásokat, ezzel is kialakítva egyfajta lelki higiéniát.

A Waldorf-iskolák módszertanáról elmondható, hogy a gyerek életkori sajátosságait igyekszik maximálisan figyelembe venni, ami segíthet abban, hogy a tanulással kapcsolatos felesleges mértékű stressz minimális szinten maradjon, miközben a megfelelő kihívásoktól nem kíméljük meg a gyerekeket.

A tanterv számos helyen tartalmaz olyan témákat, ami ráirányítja figyelmünket a környezettel való szoros együttlétre, az azzal kapcsolatos felelősségre. Itt is, ahogy az egészséges életmód terén is, a folyamatos, tevékeny ápolást igyekszünk szokássá tenni. A különböző természettudományos epochák, melyek az ember és a környezet kapcsolatát tárgyalják, csak egy részét adják az ez irányú nevelésnek. A kertművelés kapcsán olyan gyakorlati viszonyba kerülhetnek a környezetükkel, ahol saját bőrükön tapasztalják, mit jelent az ember számára a környezet ápolása. Az egyes környezeti problémákkal kapcsolatos témákat olyan életkorban tárgyaljuk mélységeiben, amikor a diákok már képesek valamilyen aktív módon az adott folyamaton tevékenyen változtatni, a veszélyek felsorolása gyakorlati tevékenység nélkül inkább a tehetetlenség érzését növelheti, ami épp céljainkkal ellentétesen befolyásolhatja a diákok hozzáállását. A tanterv követése során mód van arra, hogy az emberi egészséget és a külvilág egészségét ne két külön témaként ismerjék meg a gyerekek, hanem egy olyan egységként, melynek fenntartásában az emberi döntéseknek kulcsszerepe van.

III.1.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk törekszik az inkluzív jellegű közösségépítésre: céljaink között elhangzik, hogy elfogadó, együttműködő és ösztönző légkör jöjjön létre az iskolában. A Waldorf-pedagógia vallja, hogy az iskola egyik legfontosabb feladata a szociális képességek fejlesztése. Pedagógiai működésének egyik alappillére a diákok együttműködési készségének, az egymás felé fordulásnak folyamatos gyakorlása. A művészeti – különösen az euritmia, a dráma és a közös zenei – nevelésben már az alsóbb osztályfokokon is igen nagy jelentősége van a közösségi együttműködésen alapuló tanulásnak, a nagyobb csoportok közös művészeti előadásainak, fellépéseinek. Ez a

törekvés nyolc éven keresztül végigkíséri egy-egy osztály életét. A kézműves és képzőművészeti tantárgyak az akarati nevelés legfőbb eszközei: az évek múltával egyre fokozottabban szolgálják az önismeretet, s így a társas együttélés megalapozóivá lesznek.

III.1.5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, osztályfőnöki munka tartalma, osztályfőnök feladatai

A Waldorf-pedagógia, mint az egyéni szükségletekre és képességekre, de a szociális beágyazódásra egyaránt érzékeny nevelési rendszer a pedagógiai céljait az alábbi személyi feltételek teljesülése által érheti el.

- A Waldorf-pedagógia alapelveit csak olyan osztálytanító és szaktanár képes alkalmazni, aki a Waldorf-pedagógiában képzett, igénye van a folyamatos belső fejlődésre és továbbképzésre (lifelong learning).
- A Waldorf-pedagógus attitűdje befogadó, elfogadó. Tisztában van azzal, hogy még a tipikus fejlődési utat bejáró, egyazon korcsoportoz tartozó gyermekek között is lehetnek képesség-, készségbeli eltérések, melyeket a nevelés-oktatás során figyelembe kell venni.
- A pedagógus ismerje, és képes legyen alkalmazni a gyermekek egyéni megfigyelését Waldorf-pedagógiai szempontok szerinti gyermekleírásban. Tudja használni az egyéni bánásmód kialakítását segítő olyan mentális-meditatív Waldorf-pedagógiai eszközöket, mint a gyermekek lényének esténkénti felidézése, és a heti rendszerességgel megtartott tanári konferencia gyermekmegbeszélései. Képes legyen az egyéni szöveges értékelésre, az egyéni képességek aktuális leírására.
- Az osztálytanító és a szaktanár képes legyen az osztályon belül, az egyes tipikus fejlődésű gyerekek közötti képesség-, készségkülönbségek tanórán, az osztálymunkában való kezelésére, valamint – külön felkészüléssel – az egyes gyermekek képességprofiljában megmutatkozó diszharmóniákra, képesség-készségfejlődési elmaradásokra rálásson és segítséggel az osztályon belüli pedagógiai munkában a létszám függvényében a lehető legnagyobb mértékben tekintetbe tudja venni azokat.

- Az osztálytanítók és a szaktanárok megsegítése érdekében szükség van olyan, a Waldorf-pedagógiai rendszerével kompatibilis pedagógiai fejlesztő-segítő eljárások használatára, mint pl. az Extra Lesson, a higiéniai- és szociál-euritmia, vagy a művészeti-pedagógiai terápia. Ezek a szakemberek segítséget nyújtanak az osztályt tanító pedagógusoknak a fejlődési, érési problémák felismerésében és az osztálymunkában való figyelembevételében.

Az osztálytanító kiemelt szerepe

Minden osztálynak saját osztálytanítója van, aki ideális esetben nyolc évig kíséri az osztályt. Az osztálytanító tartja a reggeli főoktatást (a tömbösített közismereti tárgyakat) és a képesítésének megfelelő szakórákat a saját osztályában. Az osztálytanító pedagógiai feladata, hogy az osztályközösségből együttműködő szociális közeget formáljon, és megteremtse a tanítás-tanulás optimális feltételeit. Morális tekintélyét elkötelezettségével, a gyermekekkel való bánásmódjával, a gyerekek iránti valódi érdeklődéssel és a szülőkkel való szoros, nyílt, bizalomteljes kapcsolatával tudja megalapozni.

Az osztálytanító kapcsolatot tart az osztályában tanító szaktanárokkal, kölcsönösen figyelemmel kísérik egymás munkáját. Osztálykonferenciát szervez, amikor a szaktanárokkal közösen osztály- és gyermekmegbeszélést folytatnak.

Az osztálytanító folyamatos kapcsolatban van a szülőkkel, másfél havi rendszerességgel szülői esteket tart, elősegíti az osztály szülői közössége szellemi, pedagógiai munkájának az elmélyülését, és bepillantást ad az osztályban történő folyamatokba. Ezt a célt szolgálhatják a szülők számára szervezett nyílt napok, az évszakünnepek, a családi programok, kirándulások is. Az osztálytanító a szülőknek (fogadóórák, családlátogatások keretében) egyénileg is lehetőséget biztosít személyes beszélgetésekre.

Az osztálytanítónak szakmai és munkaszerződésben meghatározott kötelessége a tanári konferenciák pedagógiai kutatómunkájában való részvétel.

A pedagógus munkakör sajátosságai

A pedagógusokkal szemben sajátos elvárások jelennek meg az órára felkészülésben, egyrészt az epochális oktatásszervezés, másrészt a heti rendszerességgel tartott tanári konferencia-üléseken való részvétel miatt.

III.1.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A Waldorf-pedagógia tiszteletben tartja az individuum fejlődéshez való jogát, függetlenül attól, hogy azt szakértői vélemény is megerősíti-e. Ezért a Waldorf-pedagógia a tehetség gondozásához éppen úgy lehetőséget biztosít, mint a nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztéséhez. A Waldorf-iskolák szemlélete (részletesen lsd. Waldorf Kerettanterv Waldorf-pedagógia célkitűzései feladata, szemlélete fejezetben) tükrözi az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról, a 2003/CXXV törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség biztosításáról, valamint a Nemzeti Köznevelési Törvény irányelveit. Emellett a sajátos nevelési igényű tanulók (továbbiakban SNI-tanulók) nevelési-oktatási folyamatában a Waldorf-iskolák a 110/2012-es kormányrendelet 1. melléklet 12.1 pontja szerinti alapelveket követik: A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nemzeti Alaptantervben meghatározott egységes fejlesztési feladatokat veszik alapul. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint szervezik meg:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavokat, tágabb kereteket jelölnek meg ott, ahol erre szükség van,
- az egyéni képességstruktúrára tekintettel igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket alakítanak ki és várják el azok teljesítését,

– szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök alkalmazásának lehetőségét építik be a nevelés, oktatás folyamatába – az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogatják a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; a különböző fogyatékossgal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve (2020) és a vizsgaszabályzatok eligazításai alapján határoznak.

Az Apáczai Waldorf Iskola integráló iskola, fogadunk különleges bánásmódot igénylő sajátos nevelési igényű (SNI) és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséget mutató (BTMN) gyerekeket. A következő típusú SNI diagnózissal tanulnak gyerekek az iskolában:

- egyéb pszichés fejlődési zavar (specifikus tanulási zavarok, figyelemhiányos hiperaktivitás zavar),
- autizmus spektrumzavar,
- beszéd fogyatékos,
- érzékszervi – hallásfogyatékos,
- mozgásszervi fogyatékos,
- tanulásban akadályozott.

A gyerekek tanításában, értékelésében, rehabilitációs és rehabilitációs ellátásában, nevelésében figyelembe vesszük:

Waldorf kerettanterv (2020.)

SNI irányelvek (2020.)

A Magyar Gyógypedagógiai Waldorf -iskolai Kerettanterv (2020.) (II.sz. melléklet)

Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára c. dokumentumokat.

III. 1.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Iskolánkban diákönkormányzat nincs, de a gyermekek véleményét minden gyermekkel foglalkozó szakember szívesen meghallgatja, és döntéseihez fontos szempontul veszi. A diákokat is érintő fontos információk elsődleges forrása az osztálytanító, a mindennapos főoktatás reggeli beszélgetésén vagy más fórumokon személyesen vele beszélnek meg a gyerekek a közösséget érintő kérdéseket.

III.1.8. A tanulók és szülők/gondviselők értesítésével kapcsolatos szabályok

Bármely döntés, információ elsődleges kommunikációs csatornája a személyes kapcsolat. Az iskola napi e-mail kapcsolatban van a szülőkkel, az egyes osztályokat érintő információkat az iskola vagy az osztálytanító e-mail címéről küldve kapják meg a szülők. Az adatvédelmi elveket igyekszünk maximális biztonsággal betartani. Hivatalos dokumentumokat iktatószámmal ellátva levélben, postai úton, ajánlva küldjük a szülőknek.

III.2. Egyes szaktárgyakra vonatkozóan

III.2.1. Idegen nyelv oktatása

Az Apáczai Waldorf Iskolában, mint minden Waldorf Iskolában az idegen nyelvek tanításának összetett célja van. Egyrészt az idegen nyelvekkel való foglalkozás lehetősége a gyermekekben közvetlen kapcsolatot alakít ki egy másik néppel és kultúrájával, ezáltal segít az empátia fejlődésében, a megértés és elfogadás finomhangolásában. Másrészt az idegen nyelvekkel való munka fejleszti és erősíti a gyermekek érzékeit, ráadásul a gyermekek életkori sajátosságaihoz illeszkedő tematika jól támogatja az egészséges fejlődést.

A nyelvtanárok fontos feladata a kíváncsiság felkeltése az idegen nyelv által közvetített kultúra iránt, és az érdeklődés fenntartása. A nyelvtanítás kiváló eszköz a gyermekek közötti kooperáció fejlesztéséhez, kommunikációs készségeik megerősítéséhez. Mindezen készségek pedig összességében a gyermek saját belső lényét formálja, és egyben egyedivé teszi.

A Waldorf-pedagógia kezdettől fogva az anyanyelv elsajátításának mintáját veszi alapul, figyelembe véve a gyermekek életkori fejlődését, igényeit. A diákok első osztálytól kezdődően két idegen nyelv hangzását, csengését élik át, teljes lényükkel elmerülnek a nyelvben. Ezért a nyelvrák elsősorban az adott idegen nyelven folynak. Az utánzás révén tanulnak a gyermekek, a reprodukció még nem cél.

Fontos, hogy a Waldorf-iskolások az első osztálytól kezdve párhuzamosan tanulnak két idegen nyelvet, amely helyzet rögtön két perspektívát kínál nekik. Ez a szemléletmódjukat tágítja, és árnyaltabb gondolkodásmódra ösztönzi őket.

Mivel Waldorf-pedagógiában az egész felől indulva haladunk a részletek felé, ezért az egész nyelv megismerésével indul a nyelvoktatás is. Fontos, hogy az idegen nyelvekkel való ismerkedés folyamatos foglalkozást igényel, ezért heti rendszerességgel szakórákon történik. A nyelvtanár a szakóra adta ritmussal támogatja a gyermekek egészséges fejlődését, valamint – az osztálytanítókkal konzultálva – igyekszik egészszé formálni az idegen nyelvi tananyagot az adott osztály epocháihoz kapcsolódó tartalmakkal.

A „kéz – szív – fej” pedagógiájaként is említett Waldorf-szellemiség megjelenik minden idegen nyelvi tanórán is. A „fej”, azaz a gyermek intellektusát szólítjuk meg a nyelvtan tanításán keresztül, a „szív”, azaz a gyermek lelke, ritmikus rendszere táplálkozik az irodalmi szövegek segítségével (mondókák, versek, dalok, később autentikus szövegek stb.), valamint a „kéz”, tehát az akarati erők tevékenykednek a mozgással kísért versmondásban, majd később a dramatizált jelenetekben, párbeszédekben. A nyolcadik osztály végére egy átlagos képességű gyermek képessé válik az alapszintű kommunikációra életszerű helyzetekben az ismert témakörökben.

Az Apáczai Waldorf Iskola 10 éve angol-magyar két tannyelvű iskolaként indult. Ezt a hagyományt követve a választott nyelv az angol, valamint emellett a német nyelv oktatását vállaltuk fel.

III.2.2. Művészetoktatás

A Waldorf-pedagógia egyik alappillére a művészeti nevelés. Alapelgondolásunk, hogy a művészetek általi – nem művésszé! – nevelésnek döntő szerepe van az akarati, az érzelmi és a szenzomotoros nevelésben. Iskolánkban ennek a formája az általános Waldorf-pedagógiai képzés nyolc tanéve alatt a zenei, a képzőművészeti, a drámai, a kézművességbe tartozó és a tánc-mozgásművészeti képzés. Ezen művészeti ágak minden évfolyamon, az életkornak megfelelő kerettantervi tananyaggal jelennek meg a tanításban. Legalább kétezer órában végeznek művészeti tevékenységet a Waldorf-diákok a nyolc év alatt. Az alapozó szakasztól kezdve a 8 tanéven keresztül – a tantárgyközi kapcsolódások gazdag tapasztalatai révén – a művészeti nevelés teljessége valósul meg komplex módon.

A tanulók kialakult képességeikről évszakünnepek előadásain, belső iskolai kiállításokon, kiskoncerteken, drámabemutatókon, valamint az össz-művészeti drámaelőadásaikon tesznek tanúbizonyságot. A cél a világ jelenségeire nyitott, szociálisan aktív, tevékenységeiben alkotó módon megnyilvánuló személyiség kibontakoztatása.

Az alapfokú művészeti tanulmányaikat a tanulók az alapfokú művészeti vizsgán – az ún. éves munka bemutatóján - zárják le. (Leírása bővebben olvasható a IV.1.2. fejezetben.)

III.2.3. Kertművelés

Az iskolakert, mint szabad tér, az iskola szerves része. Az 5. osztályig nyomon követhetik a kisebb gyermekek a nagyok munkáját, sőt, ők is foglalkoznak projekt jelleggel a kerti munkával pl. földművelés-gabona epochán. A 6. osztálytól kezdődően a kertművelés tárgy már sok szállal kötődik a különböző tantárgyakhoz, mint történelem, földrajz, irodalom, biológia. A kertben végzett munkák szervezését

projekt-szerűen is megengedi a Waldorf Kerettanterv, illetve az osztálytanító és a szaktanár megegyezése alapján az évfolyamok között átcsoportosítható.

Az iskola udvarán található kisebb kert mellett az újonnan bejegyzett telephelyén is lehetőség nyílt a kertművelés tárgy művelésére: a nagyobb területen többféle növényvel, növénytársulásokkal és munkafajtákkal ismerkedhetnek meg a tanulók szakember támogatása mellett.

III.2.4. Digitális kultúra

A tantárgy előzményei

A Waldorf-iskola egységes iskola, amely legtöbbször a szerves intézményfejlődést követve Waldorf-óvodapedagógiai előzményekre épül. Így lehetőség nyílik a fejlődési szakaszok egymásra épülő, egymással összefüggő tartalmainak előkészítésére, összehangolására, pedagógiai szempontból tudatos kezelésére. Ennek értelmében látjuk fontosnak a 7. és 8. évfolyamok konkrét tantárgyi tartalmait előkészítő, életszakaszokhoz kötött tanítási-tanulási előzmények bemutatását.

0 - 3 éves kor

Ebben az időszakban nincs lehetősége a Waldorf-pedagógiának a közvetlen segítségre, tájékoztatásra, viszont mindenképpen fontos mégis súlyt helyezni rá. Mivel az új belépőkkel valószínűleg nincs kapcsolatunk óvodás kor előtt, fontos a médiatudatosságra nevelő kiadványok, tájékoztatók könnyű hozzáférését lehetővé tenni (nyomtatott, online, előadások szervezése stb.). A szülők sokszor már a gyermek születése után elkezdnek tájékozódni, érdeklődni az óvodák, iskolák iránt. Megfelelő tájékoztatás esetén nem érik majd őket meglepetésként a Waldorf-pedagógia által képviselt alapelvek ezen a téren sem, így a későbbi együttműködés is sokkal könnyebb lehet.

Óvodáskor

Pedagógiai tevékenység a szülőkkel

Tájékoztatás szülői esteken felvilágosítás, beszélgetés, vita formájában, amennyiben az óvodapedagógus úgy dönt, esetleg külső szakember bevonásával.

Mivel a gyermek ebben az életszakaszban elsősorban az utánzás révén tanul, fontos az önreflexió, a jó példa hangsúlyozása.

Pedagógiai tevékenység a gyerekekkel

Nem szabad elbagatellizálni érintettségüket. Bármennyire próbáljuk elzárni őket a különböző médiákkal való találkozástól, mindenképp járnak az utcán, áruházban stb., így folyamatosan érik őket különböző médiákból származó hatások. Ezt sokszor nem értik, nem feltétlenül tudják befogadni, feldolgozni. A szóbeliségnek, a beszélgetésnek, a fejből mondott meséknek kiemelt szerepet kell tulajdonítani ebben az életkorban.

1-4. évfolyam

Pedagógiai tevékenység a szülőkkel

Tájékoztatás szülői esteken - hasonló módon, mint korábban, az életkori sajátosságok és az új pedagógiai környezet figyelembevételével. A Waldorf-kerettanterv pedagógiai íveinek és a közvetett pedagógiai eszközöknek (Isd. fent) a bemutatása annak érdekében, hogy a szülők megértsék és elfogadják az iskola digitális eszközhasználattal kapcsolatos koncepcióját. Lássák, hogy a koncepció mögött pedagógiai tudatosság van és tisztában legyenek azzal, hogy honnan hova szeretnék így eljutni. A mélyebb megértéssel várhatóan nagyobb együttműködési hajlandóság is jár. Szükséges az analóg média használatának és a szülői tudatosság fontosságának hangsúlyozása (képi elemek, életkorhoz illeszkedő tartalom, mennyiség helyett minőség). Ennek alátámasztására néhány közismert tény:

- A gyermek belső képalkotásának és gondolkodásának határtalanságát és nyitottságát erősen korlátozzák a készen kapott képek és sablonok.
- A képernyőből özönlő információáradat meghaladja a gyermek befogadó- és önálló feldolgozó képességét – egyszer ezt, máskor azt veszi fel belőle, és sok esetben nem tudja összefüggésbe hozni a látottakat a hallottakkal. Az agy ennek eredményeképpen töredékszerű, sablonosan asszociatív fejlődéshez,

gondolkodáshoz szokik, és ez irányban fejlődik tovább. A látottak valóságértékét ráadásul nem tudja a gyermek önállóan ellenőrizni.

- Ebben a korban a gyermek könnyen befolyásolható, mindenre nyitott és befogadó, szűrő nélkül fogadja be az információt.
- A képernyő vibrálásra készlet és megakadályoz a tartós koncentrációban. A képernyő előtt töltött természetellenes, passzív mozdulatlan állapotot, nyugalmat ugyanannyira természetellenes mozgásos nyugtalanság követi.
- Amikor a gyermek találkozik a virtuális világgal, szinte megszűnnek számára a fizikai korlátok, melynek következtében a valós természetet ingerszegényebb környezetnek látja. A határok átlépése iránti vágya egyre erősebbé válik, kíváncsisága űzi-hajtja. Hozzászokik, hogy vágyai és kívánságai különösebb erőfeszítés nélkül – mintegy „gombnyomásra” - teljesülnek.
- A passzív időtöltés korlátozza a személyes kapcsolatok kialakításának készségét. A korai években túlzásba vitt “képernyőbámulást” összefüggésbe hozzák a későbbi figyelemzavarokkal, hiperaktivitással, rossz szociális készségekkel és az empátia hiányával.

Pedagógiai tevékenység a gyerekekkel

Tevékenységek: Kinti és benti játékok, melyek együttműködést igényelnek. Egyensúly, mászás, karikák, labdák, stb. Kerti eszközök használata, többek között lapát, ásó, talicska.

Papírfonás, nemezelés, „körmöcskézés” és kötés, varrás, szövés többféle anyag használatával, majd a kézimunka tárgy további tevékenységei.

Egyszerű eszközök készítése (pl. kötőtű, egyszerű szövőkeret, stb.) Az iskolában használt eszközök története (pl. zsírkréta, ceruza, hangszerek).

A kreatív munkák és kifejezési formák sokszínűsége.

A szóbeliség után itt megjelenik az írásbeliség: kezdve a szimbólumoktól, képektől, ahogy az emberiség fejlődése során haladt, eljutva a konvencionális jelrendszerhez, az íráshoz. A kommunikációs technikák megjelenése a képektől az íráson keresztül az olvasás felé haladva.

Harmadik osztályban a *mesterségek, házépítés, mérés* epochák keretein belül bőven találunk alkalmat az eszközökkel való ismerkedésre és az alkotás élményének megélésére.

Az alsó tagozat vége felé mindenképp felmerül a telefonhasználat általában és az okostelefonok megjelenése. Erről az iskolán belül egységes álláspontot érdemes kialakítani és közvetíteni a szülők felé. A szülői esteken egyértelművé kell tenni az egyes családok felelősségét az iskola által meghatározott, vagy a szülőkkel közösen kialakított szabályok betartásában. Ehhez fontos, hogy már korábban megtörténjenek a fent említett tájékoztató beszélgetések.

Feladat lehet a gyerekekkel: a média és kommunikációs eszközök elvi (tehát nem fizikai) működésének megértéséhez vezető beszélgetések. A kritikus szemlélet alapjainak építése. Ellenőrzés, valóságtartalmak. Hogyan mondjunk nemet, hogyan kerüljünk el számunkra veszélyes, vagy kellemetlen helyzeteket, tartalmakat.

A technológia megértése és használata

- A gyermekek felfedezik, hogyan segíti a technológia bizonyos feladatok elvégzésében. Például a kötőtű használata megkönnyíti és tökéletesíti azt, ami az ujjukkal lehetséges, az olló pontosabban vágja a papírt, mint az eltépés.
- A gyerekek felfedezik az eszközök és anyagok közötti kapcsolatot, pl. megpróbálnak filcet vágni papírvágó ollóval.
- A gyermekek megtanulják a feladatnak megfelelő eszközt kiválasztani. Megtapasztalják például a különbséget a fa- és fémkalapács között, a szög és a csavar között stb.
- A gyerekek visszatekintenek arra, hogy az általuk választott és használt technológia hogyan érte el célját.
- A gyermekek megtanulják az éles és más „veszélyes” eszközök használatát, és a valós veszélyhelyzetek kezelését.

5-6. évfolyam

Ekkorra már szinte biztosan minden gyermek kapcsolatba került különböző médiatartalmakkal és eszközökkel akár a közvetlen (családi) környezetében, akár a kortárs vagy idősebb gyermekcsoportokon keresztül.

Feladat lehet a gyerekekkel: Azon kívül, hogy a korábbi tartalom továbbra is érvényes, el lehet indulni a konkrétabb témák felé. Az eszközök használatának

etikettje, különös tekintettel a mobil eszközökre. Amennyiben releváns: a cyberbullying jelenségének körülményeinek vizsgálása, elemzése. Hogyan mozogunk virtuális közösségekben. A virtuális együttélés szabályai. Fontos a szociális vonatkozásokról is beszélni. Ebben az életkorban ismét visszatérhetünk a médiákból származó benyomások feldolgozására (ld. fentebb).

Maga az oktatás még mindig analóg.

Mint ahogy arra a bevezetőben kitértünk, a fenti tartalmak a 7-8. osztály tanulási folyamatát előkészítve az osztálytanító pedagógiai tevékenységének részeként az egyes tantárgyak, epochák megfelelő tartalmaiba integráltan jelennek meg.

7. osztálytól kezdődően a Digitális kultúra tantárgy külön órakeretet kap.

7. osztály

A fiatalok egyre intenzívebben érdeklődnek az őket körülvevő világ iránt. Megerősödik bennük a felnőttektől való függetlenedés vágya. Előtérbe kerülnek a szexualitással kapcsolatos témák. Elkezdődik az a hosszú folyamat, melynek során felfedezik saját magukat: „ki vagyok én?”

A diákok ebben az életkorban már akarva-akaratlanul kapcsolatba kerülnek az egyik legerősebb médiummal, az internettel. Az ott található tartalmakat különböző eszközökön keresztül fogyasztják is. Kiemelt szerepet kapnak ezen belül is a közösségi oldalak, melyeken megjeleníthetik életüknek minden részletét, beleértve a fent említett nagy változásokat is. A fiatalok környezetében lévő felnőttek közös felelőssége egyrészt az, hogy szabályokat dolgozzanak ki, határokat állítsanak fel ezekkel a tevékenységekkel kapcsolatban, ugyanakkor az is, hogy segítőként, támogatóként beszélgetőtársként is jelen tudjanak lenni.

Tematikai egység / Fejlesztési cél

Készségfejlesztés területén itt elkezdődhet a 10 ujjas gépírás tanítása, gyakorlása, kiegészítve az alapvető szövegszerkesztési ismeretekkel (kisbetű- nagybetű, elválasztás, térköz, helyesírás ellenőrzése stb.). A témák között megjelenik az adatgyűjtés, források keresése és a megbízhatóság ellenőrzése. Internetes biztonság, közösségi oldalak használata. Viselkedési szabályok az interneten,

különös tekintettel a közösségi magatartásra. A hagyományos könyvtár megismerése és használata.

Órakeret: 36 óra

Előzetes tudás

Az órák az összes, az alsóbb osztályokban megjelenő anyagokra, kézművességre, szociális, történelmi és gazdasági alapokra építenek. A kulcstevékenységek közé tartozik a *gabona-epocha, a mesterségek, a mérés, a házépítés a 3. osztályban*, illetve a *honismeret és földrajz a 4. osztálytól*, melynek keretében megvizsgálják a helyi környezethez kapcsolódó emberi és gazdasági kapcsolatokat, valamint ezek természeti forrásait.

Tantárgyi fejlesztési célok

- A QWERTZ billentyűzet ismerete. A tíz ujjas gépelés tanulásának elkezdése.
- Digitális és analóg eszközök és munkafolyamatok megismerése és összevetése.
- A szövegszerkesztés alapjainak elsajátítása.
- Ismerkedés az Internettel. Ismeretek a közösségi oldalakkal kapcsolatban.
- Online források ismerete, kritikus használata (pl. Wikipédia).
- Biztonságos internet és közösségi oldal használat.
- Technikák ismerete a médiafüggőség megelőzésére, leküzdésére.
- Analóg médiaismeret. Könyvtárhasználati ismeretek.
- Kalligráfia gyakorlatok.

A pedagógusnak a szülőkkel és a diákokkal folytatott beszélgetések során folyamatosan teret kell biztosítani a digitális világ okozta problémák megbeszélésére. Segítenie kell a fiatalokat abban, hogy kérdéseikre választ találjanak.

Követelmények - Ismeretek / fejlesztési követelmények

- Sajátítsa el a tízujjas gépelést.
- Ismerjen több kalligrafikus írásmódot, az írásbeli munkáihoz alkalmazza azokat.
- Ismerje az analóg és digitális eszközök közötti különbséget.
- Tudjon alap szövegszerkesztési feladatokat megoldani, legyenek tipográfiai ismeretei és legyen képes egy egyszerű dokumentum megtervezésére és kivitelezésére.
- Legyen tájékozott az online források vonatkozásában, ismerje azok esetleges hátrányait.
- Ismerje és tudja használni az Internetet. Legyen tájékozott a közösségi oldalak használatával kapcsolatban.
- Tudja használni az analóg médiákat, ismerje a könyvtárhasználat szabályait.
- Ismerje a médiafüggőség megelőzését és leküzdését segítő technikákat.

Kapcsolódási pontok

A digitális kultúra minden tantárgyhoz kapcsolódik.

Kulcsfogalmak / fogalmak

Szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete. Bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása. Információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai, adat, információ, hír, digitalizálás. Minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök. Fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobil eszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés.

Rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök.

A fejlesztés várt eredményei

A digitális eszközhasználat során a tanulók készség szinten kezdik elsajátítani a digitális ismeretszerzést és az információk továbbítását. Ez biztos alapokat képez számukra az információs társadalomba való későbbi sikeres beilleszkedéshez. A tevékenységek biztosítják a digitális kompetenciák megszerzését és alkalmazását.

Lehetővé válik az elsajátított tudás aktív, önálló bővítése digitális kommunikációs csatornák és eszközök igénybevételével.

A fejlesztés eredményeként a diákok:

- tíz ujjal használják a klaviatúrát
- egyszerű szerkesztési feladatokat biztosan kiviteleznek
- biztonságosan és etikusan használják az Internetet
- megfelelően használnak analóg és digitális eszközöket

8. évfolyam

Tovább gyakoroljuk és így elmélyítjük a tízujjas gépelést. Írógépen vagy számítógépen önálló munkát is készíthetnek, amiben már az egyéniségük is megjelenhet. A diákok elmélyítik a 7. osztályban tanult ismereteket, gyakorlatra tesznek szert a digitális technológia használatában, alkalmazásában. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy a média eszközei hasznukra legyenek az előadásaik megtartása során, az otthoni tanulásban, felkészülésben, a 8. osztályos éves munka elkészítése során. Kiemelt fontosságú ebben az életkori szakaszban a hiteles és folyamatos tájékoztatás és felkészítés, melynek eredményeként a fiatalok tudatosan és felelősen lesznek képesek használni a közösségi és szórakoztató médiát.

Tematikai egység / Fejlesztési cél

A készségfejlesztés területén folytatódik a 10 ujjas gépírás tanítása, gyakorlása, kiegészítve alapvető szövegszerkesztési ismeretekkel. Folytatódik az adatgyűjtés, immár szélesebb körben a források keresése, megismerése és a megbízhatóság ellenőrzése. Viselkedési szabályok az interneten, különös tekintettel a közösségi magatartásra. Internetes biztonság, közösségi oldalak használata. Az analóg médiaismeret jegyében a tanulók bővülő könyvtárhasználati ismeretekre tesznek szert, mely hasznos támaszuk lesz a nyolcadikos éves munkájuk elkészítésekor. Az írásbeli dolgozatok készítéséhez szükséges “analóg” kutatási módszertan megismertetése, elmélyítése.

Elkezdődik a multimédiás anyagok készítésének tanulása. Lehet komolyabb eszközökkel is dolgozni, például “stop motion” filmet készíteni (agyagból, gyurmából

vagy más anyagból készített beállított jelenetek, állóképsorozatok lefényképezése és mozgóképpé szerkesztése). Ezzel a diákok kudarcűrő és késleltetési képességét is fejlesztjük, ami a mai világban - ahol a gyors eredményekre törekvés jellemző - nagy kincs.

Az osztálytanítónak törekednie kell arra, hogy a különböző forrásokat ismerje, az eszközöket pedig készség szinten használja. Enélkül nem fog tudni segíteni diákjainak mindezek elsajátításában. Törekednie kell olyan bizalmi légkör kialakítására, melyben az online térben esetleg bajba került diákjai mernek hozzá fordulni segítségért.

Órakeret: 36 óra

Előzetes tudás

A 7. osztályban tanult ismeretekre építünk.

Tantárgyi fejlesztési célok

- A tízujjas gépelés elmélyítése.
- A szövegszerkesztés fejlesztése. Egyszerűbb szövegek szerkesztése. Kiadványszerkesztő használata, a tipográfiai ismereteknek bővítése.
- Alapszintű képszerkesztés.
- Prezentáció készítés elsajátítása. Helyes prezentáció készítés szabályai. Helyes előadás módjának elsajátítása (kiemelten fontos a 8-os és később a 12-es éves munkához).
- Alap multimédiás ismeretek. Vetítés és bemutató készítése. Hang, kép és videók önálló szerkesztése, készítése.
- Az Internettel kapcsolatos ismeretek bővítése (online programok, felhő stb.).
- Biztonságos internet és közösségi oldal használat.
- Analóg médiaismeret. Könyvtárhasználati ismeretek. Az írásbeli dolgozatok készítéséhez szükséges "analóg" kutatási módszertan megismertetése, elmélyítése.
- Technikák ismerete a médiafüggőség megelőzésére, leküzdésére.

Követelmények - Ismeretek / fejlesztési követelmények

- Tudjon egyszerű szövegszerkesztési feladatokat megoldani, legyenek biztos tipográfiai ismeretei és legyen képes egy egyszerű kiadvány megtervezésére, kivitelezésére.
- Legyen képes segítség nélkül egyszerű multimédiás tartalmakat elkészíteni.
- Tudjon biztonságosan tájékozódni az online források megbízhatóságának vonatkozásában, ismerje azok esetleges hátrányait.
- Ismerje és tudja sokrétűen használni az Internetet és a közösségi oldalakat.
- Tudja használni az analóg médiákat, ismerje a könyvtárhasználati szabályokat.
- Ismerje a médiafüggőség leküzdését segítő technikákat.

Kapcsolódási pontok

A digitális kultúra ezen az osztályfokon is minden tantárgyhoz kapcsolódik.

Kulcsfogalmak / fogalmak

Szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása.

Prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása.

Az e-világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség.

Képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek.

Adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár.

Kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközkézelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés.

A fejlesztés várt eredményei

A digitális eszközhasználat során a tanulók készség szinten kezdik elsajátítani a digitális ismeretszerzést és az információk továbbítását. Ez biztos alapokat képez számukra az információs társadalomba való későbbi sikeres és felelősségteljes beilleszkedéshez. A tevékenységek biztosítják a digitális kompetenciák megszerzését és alkalmazását. Lehetővé válik az elsajátított tudás aktív, önálló bővítése digitális kommunikációs csatornák és eszközök igénybevételével.

A fejlesztés eredményeként a diákok:

- saját ritmusban, tíz ujjal gépelnek
- összetettebb szerkesztési feladatokat is képesek kivitelezni
- biztonságosan és etikusan használják az Internetet
- megfelelően használnak analóg és digitális eszközöket

AJÁNLOTT TÉMAKÖRÖK A 7-8. OSZTÁLYRA

- Megérteni azokat a lépcsőfokokat, melyeken keresztül a nyugati civilizáció eljutott a modernizmusig: reneszánsz, reformáció, felvilágosodás, a materializmus fejlődése, mezőgazdasági és ipari forradalom, bankrendszerek az olasz városállamoktól a német pénzügyi házakig, gépesítés és az ipari központok, az első világháború, mint az első igazán ipari háború (ezeket a témákat alaposabban kifejteni a felső tagozaton).
- A személyes kreativitás fejlődése.
- Jogi és etikai kérdések, ideértve szellemi tulajdonjogot is; plagizálás/kalózkodás. Egy koncert vagy más előadás páratlan élménye; ennek összevetése egy felvétellel; mit fizetünk meg, amikor zeneletöltésért fizetünk vagy streaming-elünk; az ingyen kapott zene gondolata).
- Terveket készíteni: szándék és végrehajtás - mi az a sablon (template)? Gondolattérkép (mind mapping).
- Szerszámok és gépek kapcsolata az emberi lényel; kibővített kapacitások (pl. végtagok és emelőrudak); puskapor; JethroTull és a vetőgép; gépi fonás; gőzpumpák stb.
- Feltalálók, fejlesztők életrajzai.
- Tevékenységi és baráti körök - együttműködés, kompromisszum, közösség - a szociális hálók (networking) természete; megfelelő védelem és cyber-bullying.

- Posztereket, képregényeket készíteni azzal a céllal, hogy „meggyőzzön” valmiről; reklám, propaganda.
- Adatok bemutatása; diagramok.
- Számítások: az ujjaktól és a kavicsoktól a számokig; a golyós számológép; Napier “csontjai” (készíteni és használni); Blaise Pascal 1642-es számológépe (fogaskerekek és emelő karok); Lord Byron, Lady Lovelace és William Babbage (az analitikus gép/differenciálgép; a logarléc stb.);
- Kempelen Farkas, Neumann János.
- Az áramkörök és a be/ki kapcsoló; a geometria, hálók, méretarány és algebra; bináris logika (pl. számítógép-tudomány analóg eszközökkel: www.csunplugged.org).

A megújult tanterv bevezetésére vonatkozó információk és rendelkezések

A tanterv figyelembe veszi az ebben a témakörben megfogalmazott nemzetközi ajánlásokat a Waldorf-iskolák munkájával kapcsolatban. E témában kiadott legfrissebb állásfoglalás a Hágai Kör 2019-es chartája, amely a grémium honlapján németül és angolul is olvasható:

<https://www.waldorfinternational.org/medienpaedagogik/charta/>

vagy <https://www.waldorf-international.org/en/media-education/a-charter/>

A Digitális kultúra tárgyat **7. osztálytól vezetik be a Waldorf-iskolák és 12. osztályig** taníthatják (az állami kerettantervben csak 11. osztályig szerepel, mint tantárgy).

A Waldorf-kerettantervben a tantárgyra fordítható időkeret évi 36, tehát heti 1 tanóra. Ez 7-8. osztályban megvalósítható a főoktatás keretein belül, vagy heti egy szakórában, valamint tömbösítve, témahetek, vagy epochák formájában is. Felső tagozaton megvalósítható szakórában, illetve tömbösített formában egyaránt.

A Digitális kultúra tárgy céljai, témakörei, megközelítései a tantervben szereplő módon, 12 évfolyamon keresztül, az adott életkornak megfelelő szinten jelennek meg a többi tantárgy anyagában is.

Az ajánlott tantervi célok és témakörök az egyes évfolyamok között átcsoportosíthatók. A javasolt időkeretek tanévek közötti átcsoportosítása, valamint

a tantárgyi óraszámok növelése a jogszabályok adta keretek között szintén lehetséges.

A megadott időkeretet 7-8. osztályban az iskolák saját döntésük szerint felhasználhatják a tantervi anyag analóg, vagy digitális eszközökkel történő feldolgozására is. Ahogy az iskolában egyértelműen felnőtt jelenlétéhez kötött az eszközhasználat, a tanterv ebben az életkorban a digitális eszközök otthoni használata esetén is szoros felnőtt felügyeletet és támogatást javasol. Különös jelentősége van itt az interneteléréssel rendelkező okos-eszközök tudatos használatára történő felkészítésnek.

Mivel a Waldorf-pedagógia pont az ehhez hasonló, erős és többoldalú szemléletformálást és támogatást igénylő területek miatt fogalmazza meg az osztálytanító kiemelt szerepét az osztályok életében, ezen a műveltségterületen az első 6 évfolyamon alapvetően az osztálytanító dolgozik a gyerekekkel, majd ezt szerves módon folytatva a Digitális kultúra tárgyat is ő tanítja 7-8. osztályban.

Ehhez szükség szerint bevonhat szaktanári segítséget is. 9-12. osztályig a tantárgyat megfelelő végzettséggel rendelkező szaktanár tanítja.

A Nat rendeletnek megfelelően a tantervet 2020 szeptemberétől, 5. osztálytól felmenő rendszerben kell bevezetni, így az iskoláknak két évük van arra, hogy felkészüljenek a Digitális kultúra tárgy 7. osztályban történő bevezetésére, addig csak a tantervben szereplő, az osztályfoknak megfelelő tartalmak általános megjelenítése a feladatuk.

A bevezetésre rendelkezésre álló 2 év során szükség lesz a tanterv ezen részének folyamatos fejlesztésére és a szükséges feltételek fokozatos megteremtésére (szakmai továbbképzések, eszközellátottság bővítése stb.).

III.2.5. Mindennapos testmozgás

A NAT fejlesztési területek és nevelési célok fejezetében az alábbiak is elhangoznak: „Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez.” A mindennapos testmozgás megjelenése a Nemzeti Alaptantervben olyan mozzanat, amely a Waldorf-pedagógia alapvető célkitűzéseivel teljesen egybeesik: alsóbb évfolyamokon az epochális tanítás legjellemzőbb gyakorlataként alkalmazzuk, vagyis a 105 perces mindennapi főtanításhoz kapcsolódó ritmikus rész tudatosan alkalmazott eszköze a

pedagógiánknak például a dramatizált játékok által, a betűírásban, a számolás gyakorlásában, a versmondás közben megvalósuló mozgás. A főtanítás után tartott hosszú szünetek egyik célja szintén a megfelelő mozgásidő biztosítása. A Waldorf-pedagógia sajátos testnevelési módszere, a testnevelés órákba integrált Bothmer-gimnasztika pedig a különböző életkorok sajátosságaira felépített tudatos rendszerével szintén a mozgás elsőrendűségének elfogadásán és ismeretén alapszik. A mindennapos testmozgásról elmondhatjuk, hogy nem csupán céljaink, hanem pedagógiai eszközeink közé tartozott: mindig is gyakorlata volt pedagógiánknak.

A hetente öt testnevelés (mozgásnevelés) órát órarendi beosztásban délelőtti tanórán, vagy délutáni különórák vagy szakkörök keretei között valósítjuk meg. Mindennap mozgásos tevékenység járja át az oktatást.

A tanórán kívüli edzések, szakkörök mozgásos tevékenységek, sportfoglalkozások és sportprogramok levezetését testnevelők, sportszakemberek, edzők, szakpedagógusok végzik.

1-4. évfolyam:

Kötelezően választható mozgás: Az iskola alsó négy évfolyamán természetjárás, alternatív és szabadidős mozgásrendszer, tájékozódó séta ... stb. formájában valósítjuk meg a kötelezően választható mozgás órát heti egy órában.

Az osztálytanítók rendszeresen szerveznek túrákat, osztálykirándulásokat minden osztályfokon.

A napközis tanulók mozgásigény kielégítését a napközis nevelők a szabad mozgás lehetőségével biztosítják.

III.2.6. Szabadon választható tárgyak

Iskolánkban lehetőséget tudunk biztosítani a szabad vallás oktatására. A részvétel fakultatív, de mivel a tanórák közé szervesen beépül a szabad vallás óra, ezért igyekszünk úgy szervezni az egyes osztályokban, hogy minden gyermeket meg tudja érinteni a témák feldolgozásának módja. Ehhez feltétlenül szükséges az osztálytanító és a szaktanár szoros együttműködése.

Az 5-8. osztályban szabadon választható tárgy az kézművesség-agyagozás is, amely a vizuális nevelés fontos része. Nem a tárgykészítés a célja, hanem a világban található formavilág megismertetése. Az ásványok, növények, állatok és emberi formák világát az életkori sajátosságoknak megfelelő mértékben tapasztalhatják meg a gyermekek az osztálytanító vagy szakember segítségével.

IV. A Pedagógiai Program egyéb olyan részei, melyeket a Waldorf-Kerettanterv nem szabályoz, illetve amelyeket az Intézmény fontosnak tart kiemelni, kiegészíteni

IV.1. Kiegészítések a nevelési programhoz

IV.1.1. A gyermekfelvétel, -és átvétel helyi szabályai

Az osztályösszetétel pedagógiai elvei, tanulófelvétel

Az osztályok összeállítása során több szempontot kell figyelembe venni. A nemek közötti kiegyenlítettség a Waldorf-iskolák elindulása óta nagyon fontos. Törekszünk arra, hogy az osztályokban azonos arányban legyenek fiúk és lányok. Az iskola fizikai lehetőségeihez alkalmazkodva (megfelelő méretű tantermek megléte) kell meghatározni az egyes osztályokba felvehető gyerekek maximális létszámát, figyelve arra, hogy minél többen alkossák az osztályközösséget. Ezt nagyon lényegesnek tartjuk, mert a tanár és diák személyes kapcsolata mellett a diákok közötti kapcsolatok sokszínűsége is jelentős nevelő erővel bír.

A gyerekek között kialakuló gazdag kapcsolati háló lehetőséget teremt a tolerancia gyakorlására, a csoportos együttműködések változatos kialakulására, a dinamikus átalakulásokra és a szélsőséges helyzetek csillapítására. Az osztályokba integrálható és integrálandó sajátos nevelési igényű diákok ideális létszáma 10% körül ajánlott, erről részletesen a fejlesztés lehetőségeiről szóló fejezetben írunk. Nem szabály, de üdvözlendő, ha az osztályokba a legkülönbözőbb társadalmi rétegekből sikerül gyerekeket felvenni, ezáltal az osztályközösség leképezheti a társadalom összetételét, és ez önmagában komoly nevelő erő.

Felvétel az első osztályba

A Waldorf-iskola nem kötelező felvételt biztosító iskola. Az első osztályok kialakítását a leendő osztálytanító és az iskolában tanító tanárok közösen végzik. Az induló osztályok létszáma ideális esetben 26–30 között változik a Waldorf-kerettanterv szerint, sajnos ezt a fizikai feltételeink nem teszik lehetővé, így az átlagos osztálylétszám 8-15 fő körül van.

A Waldorf-iskolák általános pedagógiai célkitűzése a gyermekek harmonikus, egészséges fejlődése, ennek következtében a jelentkező gyermekeknél nem a jövőben várható teljesítmény a felvétel kritériuma. Igyekszünk olyan osztályokat kialakítani, amelyekben a különböző temperamentumú, lelki alkatú gyermekek között egyensúly van, ugyanakkor figyelünk a fiúk-lányok arányára is. Tekintetbe vesszük a szülők iskolaválasztási szempontjait is, ez ugyanis döntő jelentőségű az elkövetkező időszak pedagógiai együttműködésének sikere érdekében. A kiépült Waldorf-iskolák esetében a jelentkező gyermekek közül a többség Waldorf-óvodában nevelkedett, illetve testvére már az iskola tanulója, így ők a felvételnél előnyt élveznek.

A Waldorf-iskolák az adott intézmény iránt érdeklődő szülők számára a beiratkozási időszak előtt több hónappal előadás-sorozatot indítanak. Ezeket a tanári kollégium tagjai, szülők, illetve a gazdasági vezető tartja. Az előadók a Waldorf-pedagógia alapelveinek, fő irányvonalainak ismertetése mellett ilyenkor betekintést nyújtanak a pedagógia szellemi hátterébe, a módszertanába, az iskola életének jellegzetességeibe. Ezt követően a szülők jelentkezési lapot töltenek ki, melyen a megadott kérdések alapján részletesen le kell írniuk gyermekük eddigi fejlődését, és indokolniuk kell az iskolánkba való jelentkezésüket.

A gyerekek számára szervezett játékos ismerkedés és a szülőkkel folytatott beszélgetés során az első osztály összeállításáért felelős tanári csoport igyekszik minél pontosabb képet kialakítani a gyerekekről, a szülőkről, a családban kialakult szülő-gyermek kapcsolatáról. Részletesen áttanulmányozzák a szülő által beadott jelentkezési lapot, ami kialakítja a beszélgetés vázát. A szülő ilyenkor részletesen beszélhet gyermekéről, kifejtheti azokat a fontos momentumokat, amelyeket a jelentkezési lapon nem állt módjában részletezni, a tanárok pedig olyan kérdéseket vehetnek fel, melyek a beadott anyag alapján lényegesnek tűnnek. Természetesen a szülők is feltesznek olyan kérdéseket, melyekre az előadások alapján nem sikerült választ kapniuk.

A gyermekek számára szervezett játékos ismerkedésen a foglalkozáson részt vevő pedagógusoknak alkalmunk van az iskolába jelentkező gyermekek alaposabb megismerésére. A személyes találkozók végén a tanárok összegzik tapasztalataikat, és összeállítják az osztályt. A felvételre javasolt gyermekeket a Tanári Kollégium egyetértésével vesszük fel az osztályba.

A leendő osztálytanító ellátogat a különböző óvodai csoportokba is, hogy eljövendő tanítványait az óvodai tevékenységen belül is megismerhesse. A beiratkozás időpontja egybeesik az állami iskolák beiratkozásának idejével.

Felvétel a magasabb osztályokba

Rendszeresen előfordul, hogy a tanév közben, vagy az új tanév kezdetén jelentkeznek szülők felvételi kérelemmel. Ilyen esetben az osztálytanító az osztályban tanító kollégáival együtt mérlegeli, hogy az osztály tud-e újabb gyermeket befogadni. Az iskolánkba átjelentkező tanulók alkalmasságának megállapításának első lépéseként az osztálytanító személyes beszélgetést folytat a gyermek szüleivel, tájékozódik a gyermek esetleges nehézségeiről, bekérni az elérhető dokumentációkat. A szülőnek kötelessége az osztálytanító rendelkezésére bocsátani minden olyan általa ismert információt és iratot, mely a gyermek tanulását, iskolai állapotát, jelenlétét meghatározhatja, befolyásolhatja. A fent leírt információk birtokában, a mentorral, szükség esetén gyógypedagógusokkal történő konzultációt követően, dönthet az osztálytanító arról, hogy az adott gyermeket vendégtanulónak tudja-e fogadni az iskolában.

Amennyiben a fogadásra az osztálytanító a közösséget és a jelentkezőt is alkalmasnak találja, úgy a folyamat következő állomásaként, a jelentkező gyermek két hetet, kivételes esetekben minimálisan egy hetet, vendégtanulónaként részt vesz a leendő osztály életében. Ezen idő alatt a szülők beszélgetést folytatnak az Intézményi Konferencia egy tagjával, aki bemutatja a szülőknek az intézmény működését, valamint egy tapasztalt szülővel, aki pedig a saját tapasztalatait osztja meg. Az osztálytanító a vendégtanulóság lejárta előtt dönt a tanuló felvételéről. Az osztálytanító felvételkor figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, az osztály összetételét és állapotát, a tantervi követelményeket, illetve a család elkötelezettségét a Waldorf-pedagógiai iránt. Az osztálytanítót a döntés meghozatalában, kijelölt mentora, az osztályban tanító szaktanárok, valamint szükség esetén gyógypedagógus munkatársak véleményükkel, tapasztalatukkal segítik. Az osztálytanító tapasztalatait, döntéseit a Tanári Kollégium elé tárja, mely az osztálytanítót meghallgatva segít határozatot hozni a gyermek felvételéről.

A gyermek felvételének tényleges folyamata kizárólag a Tanári Kollégium beleegyező határozatának megszületése után indulhat el. Az osztálytanító köteles lehető legrövidebb időn belül -TK. beleegyező határozata után - a gyermek konkrét átvételi folyamatának elindítását a Titkársággal egyeztetni.

Iskolaváltás

A másik iskolába átjelentkező gyermeket a fogadó iskola befogadó nyilatkozatának megfelelően tudjuk elengedni. A távozó gyermek köteles leadni az általa használt iskolai eszközöket. (furulya, könyvtári könyvek stb.) Amennyiben ez nem lehetséges, úgy köteles a le nem adott eszközök értékét megtéríteni. Az eszközleadást az osztálytanító ellenőrzi. Az osztálytanító lehetőség szerint beszélgetést folytat az elmenetel okának feltárása céljából, s megosztja a Tanári Kollégium tagjaival.

IV.1.2. A tanulmányok alatti vizsgák követelményei és szabályai

A Waldorf-pedagógia a folyamatos tanulói jelenlétre és munkára építve a tanuló teljes tanévi munkáját és fejlődését átfogóan értékeli, a tanulmányok alatti vizsgák ezért csak kivételesen jelennek meg, ezeket az Iskola a jogszabályi előírások betartásával szervezi meg. A tanulói teljesítmények értékelésének folyamatát a Tanári Konferencia keretében tartott osztálymegbeszélések segítik.

A művészeti tanulmányok zárása a 8. osztályos éves munka bemutató eseménye.

A tanulmányi vizsgák alatt az osztályozó-, a különbözeti, valamint a pótló és javítóvizsgát értjük. A tanuló értékelését évközi teljesítménye vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani.

Vizsgaformák, vizsgarészek:

- Írásbeli vizsga
- Szóbeli vizsga
- Gyakorlati vizsga

A vizsgatárgyak részei:

Minden vizsgatárgy követelményrendszere azonos a pedagógiai programban leírtakkal.

Vizsgaidőszakok:

- Javítóvizsga: augusztus 20.-augusztus 31. között
- Osztályozó vizsga: A félévi és év végi osztályozó értekezlet előtti tanítási hét
- Pótló és különbözeti vizsga a tanév bármely napján szervezhető.

Az Tanári Kollégium alaposan indokolt esetben, a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a tanuló a fentiektől eltérő időpontban tegyen vizsgát.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát tesz a tanuló a félévi és a tanév végi értékelés megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- a tanuló hiányzása a törvényben előírt mértéket (250 óra) meghaladja és nem osztályozható, és ha a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- ha a tanuló hiányzása az adott tantárgyból a tantárgyóraszámának 30%-át meghaladta és érdemjegyei nem teszik lehetővé az osztályozást az adott tantárgyból, és ha a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- magántanuló.

Az osztályozó vizsga értékelésének értelemszerűen nem része a magatartás és szorgalom értékelése.

Az osztályozó vizsgával való továbbhaladásra az alábbiak vonatkoznak:

- ha valamennyi tantárgyból a vizsgáztató tanárok véleménye szerint elégségesre értékelhető, tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja, vagy a 8. évfolyam elvégzésével tanulmányait befejezte.
- ha az osztályozó vizsgán 1-3 tantárgyból elégtelen teljesítményt nyújtott és a javítóvizsgán is elégtelen volt a teljesítménye, az évfolyamot ismételni köteles.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén legfeljebb három tantárgyból elégtelen értékelést kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát a Tanári Kollégium által meghatározott időpontban, az augusztus 20-ától augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet. A javítóvizsgára utasított tanuló köteles a TK által megállapított napon javítóvizsgát tenni.

- A javítóvizsgára jelentkezés a bizonyítvány benyújtásával történik, a javítóvizsga írásbeli, szóbeli és gyakorlati részből áll a tantárgy jellegétől függően.
- A javítóvizsgát vizsgabizottság előtt kell letenni, ennek tagja az elnök, a kérdező és még egy, lehetőleg azonos, vagy a tárgy jellegéhez hasonló szakos pedagógus.
- A javítóvizsgán a feladatokat előre ki kell adni, hogy megfelelő idő álljon a tanuló rendelkezésére.
- Az a tanuló, aki feladatát nem tudja megoldani, még egy feladatot kaphat, további felkészülési idővel.
- A javítóvizsga nem nyilvános, díjtalan és nem ismételhető meg.
- A javítóvizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni, a javítóvizsga eredményét az osztálytanító írja be az anyakönyvbe és a bizonyítványba, a záradékot az igazgató és az osztálytanító írja alá.

Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsgák időpontját a Tanári Kollégium határozza meg. Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az intézmény a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az intézmény a megkezdni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek. A különbözeti vizsga tantárgyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell a Tanári Kollégiumnak határozatot hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható és igazolt okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az Tanári Kollégium hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Tanulmányok alatti vizsgák rendje

Írásbeli vizsgák általános szabályai

- A tanteremben minden padban csak egy diák ülhet.
- A feladatlapot az iskola pecsétjével kell ellátni, fel kell tüntetni a tantárgy megnevezését, a tanuló nevét és a dátumot.
- A feladatlap megoldásának ideje 45 perc.
- Vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján a tanuló hozza magával.
- Egy vizsganapon két írásbeli vizsga tehető le, de közöttük 10 perc pihenőidőt kell biztosítani, kivétel, pótló vizsga esetén, három írásbeli vizsga tartható.
- Ha a vizsgázó az írásbelin szabálytalanságot követ el, a felügyelő tanár a tényt jegyzőkönyvben rögzíti, és felvezeti a feladatlapra és jelenti az igazgatónak.
- Az írásbeli vizsga javítását a vizsga napján végzi el a szaktanár.

A szóbeli vizsga általános szabályai

- Egy napon három szóbeli vizsga tehető le
- A vizsgázónak a vizsga előtt minimum 15 perccel kötelező megjelennie.
- A vizsgák ideje alatti várakozáshoz lehetőség szerint pihenő helységet kell biztosítani.

- A szóbeli vizsgán minden vizsgázó tételt húz, a tantárgyához kapcsolódó segédeszközökkel készül az önálló feleletre.
- A felkészülési idő legalább 20 perc, kivétel az idegen nyelv ahol nincs felkészülési idő.
- A felelet során a tanuló a felkészülési idő alatt készített jegyzeteit használhatja
- A felelet maximum 10 percet tarthat.
- Ha a vizsgázó az adott tételből teljes tudatlanságról tesz tanúbizonyságot, egy alkalommal póttételt húzhat.
- Két tantárgy között a vizsgázó pihenőidőt kérhet.
- Ha a szóbelin a vizsgázó szabálytalanságot követ el, az elnök figyelmezteti, jegyzőkönyvet készít és a vizsgabizottság a dönt a szóbeli eredményéről.

Gyakorlati vizsga általános szabályai

A gyakorlati vizsgarészt a vizsga feladatok számától függetlenül összességében kell értékelni.

Az egyes vizsgatárgyak részei, követelményei és értékelési rendje

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának a pedagógiai programban található követelményrendszerével.

A szóbeli és írásbeli vizsga értékelése közös értékeléssel történik, amelyet a kérdező tanár javaslatára a vizsgabizottság állapít meg.

A vizsgák helye, ideje és magatartás szabályai

A vizsgák az iskola épületében a Tanári Kollégium által kijelölt vizsgatermekben és időpontokban zajlanak. A tanulmányok alatti vizsgák nem nyilvánosak. Javítóvizsga esetén a bizonyítványt a vizsga megkezdése előtt le kell adni az osztálytanítónak. A tanulók a vizsgateremben segítséget nem vehetnek igénybe (csak a szaktanár által előre jelzett segédeszközt), egymással nem beszélgethetnek és a vizsga rendjét nem zavarhatják meg. Rendbontás esetén a vizsgabizottság elnöke – jegyzőkönyv felvétele mellett – az érintett tanuló részére a vizsgát felfüggesztheti.

A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát a Tanári Kollégium készíti elő, felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért.

A vizsgák eredményének kihirdetése

A szorgalmi időszak alatt letett vizsgák kihirdetése a vizsga napján történik. Az augusztusi osztályozó, javító és pótló vizsgák eredményeinek ismertetése a megfelelő záradékkal ellátott bizonyítvány kiadásával azonos időben történik.

A vizsgáztató tanárok megbízása és a vizsgák dokumentálása

A vizsgáztató tanárokat és a vizsgabizottság tagjait a Tanári Kollégium bízta meg feladatuk ellátásával, melyről a vizsgát megelőzően legalább egy héttel szóban értesíti az érintetteket. A vizsgákon a tanuló osztálytanítója tanácskozási joggal vehet részt.

A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában öt évig kell megőrizni.

A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. A szülő kérésére a fenti dokumentumba helyben betekinthez, de arról másolatot nem készíthet. Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el. A dolgozatok egy múlva selejtezhethők.

Az alapfokú művészeti vizsga az Apáczai Iskolában

A 8. tanévben egy záró-munkával fejezik be a diákok a Waldorf-iskolai alapfokú képzésüket. Ez a feladat jelképes összegzője is a nyolc tanévnek és az életszakasz váltásnak. A tanulók számára ez az éves-feladat több hónapos egyéni munkavégzést jelent. Ezt az éves-munkát önálló kiselőadásokkal, bemutatómunkákkal és művészeti munkákkal lehet előkészíteni az előző évfolyamokon.

Ebben a projekt-feladatban a tartalmi készülés és az alkotó-munka egyaránt fontos, amelyek által a tanulók megmutatják, hogy mi érdekli őket a világból, mi az, amivel szívesen foglalkoznak. A tanulók egy igényes művészeti alkotást és egy örömmel, kíváncsisággal átítatott beszámolót készítenek.

Az éves munka megalkotását az osztálytanító folyamatosan figyelemmel kíséri és tanácsokkal látja el. A diákok kérhetnek még szaktanári, illetve művésztanári iránymutatást, ám a cél az egyénileg végzett munka, és az önálló alkotási folyamatban való tevékenykedés.

A megfelelő évfolyamokon a tanulók tanulmányaik során részt vesznek az állami előírások alapján szervezett **méréseken** (DIFER, országos idegen nyelvi mérés, kompetenciamérés, stb.).

IV.1.3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók
 - megismerjék az elsősegélynyújtás fogalmát,
 - felismerjék a veszélyhelyzeteket,
 - megismerjék a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
 - elsajátítsák a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat,
 - megismerkedjenek a mentőszolgálat működésével, elsajátítsák a mentő hívásának módját

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai feladatok:
 - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten foglalkozzanak a legfontosabb elsősegély-nyújtási alapismeretekkel a tanórai és a tanórán kívüli egyéb foglalkozások keretében,
 - a tanulóknak az alapvető elsősegély-nyújtási módok bemutatása, gyakorlásuk
 - elsősegélynyújtásra kiképzett pedagógus jelenléte az iskolában, és a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésen való részvételének támogatása
 - iskolai elsősegélyhely, elsősegélynyújtó felszerelések biztosítása, tanulókkal való megismertetése

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását szolgáló iskolai tevékenységek

- az egyes tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó ismeretek:

Tantárgy	Elsősegély-nyújtási alapismeret
természetismeret, biológia	sérülések ellátása, allergiás tünetek, kezelése, vérzések csillapítása, légzési akadályok elhárítása, rovarcsípések enyhítése, újraélesztés alapfogásai
kémia, fizika	vegyszerek és mérgek hatásai, forrázás veszélyei és kezelése, égési sérülések és azok ellátása, gázok okozta mérgezés tünetei és a segítségnyújtás módja
mozgás és testnevelés, dráma	esés, húzódás, rándulás, ficam tünetei és kezelése, teendők komolyabb sportsérülések esetén
vizuális kultúra: festés, rajz-grafika	festékek, ragasztók káros hatásai és tünetei
informatika	számítógép káros hatásai és a felelős használat elsajátításának módja
kertművelés, kézművesség	szerszámok, eszközök sérülésveszélyei, a sérülések ellátása
zene	hangszalag sérülései és a probléma megelőzése

Osztályfőnöki órák keretében feldolgozott elsősegély-nyújtási alapok

5-8. évfolyamokon

- minden évfolyamon rendszeresen felmerülő témák, projektek: nemi felvilágosítás, médiaismeret – a szemléletformáló alkalmak célja a tudatos hozzáállás kialakítása és a káros következmények kezelése,
- évente egyszer az iskolaorvos, védőnő bevonásával szervezeten, különösen a következő témákban: segítségnyújtás és teendők közlekedési és egyéb balesetek esetén, a mentőszolgálat működése, mentő hívásának módja. A drogprevenció és egyéb függőségek veszélyei és kezelése pl. cigaretta, alkohol, játék, virtuális világ témakörével a 6-8. évfolyamokon a gyermekeknek megfelelő módon foglalkozunk.

Tanórán kívüli egyéb foglalkozások szervezése

Egészségneveléssel, egészségvédelemmel foglalkozó szakkör, témanap keretében elsősegély-nyújtási alapismeretekkel való foglalkozás.

A foglalkozások vezetői: az intézmény pedagógusai és diákjai, kortárs segítők, meghívott szakemberek, együttműködő szervezetek.

IV.1.4. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnere kapcsolattartásának formái; a tanulók, szülők értesítésével kapcsolatos szabályok

A Waldorf-iskolák önigazgató intézmények, melyek szervezeti életük kialakítása során a Rudolf Steiner által a szociális élet hármastagozásáról megfogalmazott elvek megvalósítására törekszenek. A Waldorf-pedagógia legfontosabb célja a szociális megújulás, az egészséges szociális fejlődés, amely tükröződik a Waldorf-iskola szervezeti felépítésében, vezetési szerkezetében. Az iskolák a feladatok delegálásának elvén működnek, amely során egyének és csoportok vállalnak felelősséget a vezetés és döntéshozatal bizonyos területein a közösen

meghatározott célok figyelembevételével. A Waldorf-iskolák a fenntartóiktól elkülönült, szakmai és szervezeti szempontból önálló jogi személyek, köznevelési feladataikat e kerettantervnek megfelelően, a mindenkor hatályos jogszabályokban meghatározott felelősséggel valósítják meg.

Az iskolavezetés és a Tanári Kollégium kapcsolattartása folyamatos. Az öngazgatásból fakadóan az iskolavezetés visszacsatolással tartozik megbízója, a Tanári Kollégium felé a vezetői feladatok ellátásáról, amely kötelezettségének a heti rendszerességgel tartott tanári konferenciákon folyamatosan tesz eleget. A folyamatos tájékoztatáson túl félévkor és év végén összegző beszámolót terjeszt a Tanári Kollégium elé.

A kapcsolattartás elsődleges fóruma a tanári konferencia, a pedagógusok is elsősorban itt kérdezhetnek, észrevételezhetnek, kezdeményezhetnek az iskolavezetéssel kapcsolatban szóban, írásban, egyénileg vagy munkacsoportjaik útján. További fórumok az iskolavezetés ülései, amelyek a Tanári Kollégium tagjai számára nyilvánosak. Az ülések tervezhető időpontját a munkaterv tartalmazza, illetve azokat szükség szerint hívják össze.

Az iskolavezetés ezen felül folyamatosan tájékoztatja a pedagógusokat az iskolai ügyekről, aktuális eseményekről, feladatokról elektronikus levélben, személyes vagy telefonos megkeresés, beszélgetés, munkamegbeszélések keretében, az iskola elektronikus hálózatán kialakított tematikus mappák útján. A iskolától érkezett elektronikus küldemények, e-mappák figyelemmel kísérése az Iskola minden pedagógusának munkaköri feladata.

Az iskolavezetés tagjai a mindennapi személyes munkatársi kapcsolataikban is tájékoztatnak és tájékozódnak: közvetítik a pedagógusok felé az iskolavezetés döntéseit, illetve a vezetés felé a pedagógusok kérdéseit, véleményét, javaslatait.

Az iskolavezetés és a Tanári Kollégium kapcsolattartásának szervezése, koordinálása az intézményvezető és helyettes feladata.

A pedagógiai munkát segítő napi feladatait a munkaköri leírásuk és az aktuális teendők alapján elsősorban az intézményvezető határozza meg, emellett a munkacsoport képviselői és a Tanári Kollégium tagjai adhatnak megbízást a segítő munkatársaknak a munkaköri leírásukkal kapcsolatos feladatok elvégzésére. A kapcsolattartás egyéb kommunikációs csatornáiban esetükben is a papíralapú levél és üzenet, elektronikus levél, telefon, tanári faliújságok stb. A pedagógiai munkát

segítők a munkájuk elvégzéséhez szükséges adatokat kérhetnek a Tanári Kollégium tagjaitól.

Pedagógusok és tanulók kapcsolattartása

A tanulók napi személyes kapcsolatban állnak az Iskola pedagógusaival, kiemelten osztálytanítójukkal, osztálykísérőjükkel. Egyéni haladásukról osztálytanítójuktól és szaktanáraiktól a Waldorf-pedagógia elveinek megfelelő folyamatos szóbeli visszajelzést, és írásbeli tájékoztatást kapnak. Az osztályt és az Iskolát érintő kérdésekről elsősorban az osztálytanítók, osztálykísérők adnak tájékoztatást. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban, egyénileg vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján jelezhetik a Tanári Kollégiumnak. Sérelem esetén a tanuló a szaktanáraihoz, osztálytanítójához/osztálykísérőjéhez, az iskolavezetéshez, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőshöz fordulhat.

A szülői szerep

A Waldorf-iskola mindig szülők elhatározásából jön létre. A szülői munka azonban nem ér véget az iskola elindításával, mivel az ott dolgozó pedagógusok nevelő partnerként tekintenek a szülőkre. Annak érdekében, hogy elveiket, gyakorlatukat, értékrendjüket harmóniába hozzák, a tanárok rendszeres szülői esteket szerveznek az osztályba járó gyerekek szüleinek. Ezek a szülői estek alkalmat adnak az eszmecserére, a tapasztalatok megosztására, a fontosabb életkori problémák közös megértésére, feldolgozására. Az 1-2 havi rendszerességgel találkozó szülők eleven kapcsolatot ápolnak az osztályt vezető tanárral és egymással is, ennek révén olyan szociális közeg jöhet létre, ami segítheti a mindennapos gondok megoldását és nagyobb krízisek alkalmával is támogatást nyújthat a bajba kerülőknek. Ezen közvetlen emberi kapcsolattartás elengedhetetlen feltétele a gyerekek nevelésének, a közös felelősség tudatos kialakításának.

A szülők bevonása az iskolában zajló közösségi programok, ünnepek szervezésébe szintén erősítheti az elkötelezettséget és lehetővé teszi a szülők számára a pedagógiai folyamatokba történő betekintést. Ezt a tendenciát erősítik a

rendszeresen megtartott „évszakünnepek”, melyek során a gyerekek ünnepi keretek között adnak betekintést az érdeklődő szülőknek az órákon végzett munkáról.

(A szülői közösség sajátos szerepköre az intézményfenntartói feladatok ellátása. A Waldorf-iskolák civil szervezetek, szülői kezdeményezésre alapított és a mindenkori szülői közösség által működtetett alapítványok és egyesületek fenntartásában működnek.)

A szülők részvétele a pedagógiában

Az iskolai élet harmadik szereplője a gyermek és a pedagógus mellett a szülő. Mivel a szülőnek azzal együtt, hogy gyermekének iskolai nevelését és oktatását a pedagógusokra bízta, továbbra is jelentős szerepe van a gyermek nevelésében, ezért a Waldorf-iskolában úgy tartjuk, hogy a gyermek fejlődésének biztosítása a szülő és a pedagógus közös felelőssége. Ennek a közös felelősségnek a viseléséhez elengedhetetlen a szülők és a pedagógusok nyílt, bizalomteljes együttműködése, problémamegoldásra törekvő hozzáállása.

Emiatt iskoláinkban különös hangsúlyt fektetünk a szülőkkel való együttműködésre, havi rendszerességi szülői esteken és egyéb rendezvényeken beszélgetünk a szülőkkel a Waldorf-pedagógiáról, a gyermekek életkorából adódó pedagógiai kérdésekről és rendszeresen tartunk fogadó órákat is. Sok iskolai rendezvényt szervezünk a szülők részvételével, amelyek során közvetlen személyes kapcsolatok tudnak kialakulni a szülők és a pedagógusok között.

Kapcsolattartás az intézmény partnereivel

Fenntartóval való kapcsolat, Fenntartó – Iskola együttműködésének rendje

Az Iskola kiemelt kapcsolatot ápol fenntartójával, az Apáczai Iskoláért Egyesülettel. A fenntartó feladata az Iskola működéséhez szükséges jogi keretek és gazdasági feltételek megteremtése. A fenntartó a jogszabályban meghatározott intézményfenntartói tevékenységet a Tanári Kollégium által hozott döntések figyelembevételével látja el, biztosítva és támogatva a Waldorf-kerettantervben deklarált iskolai öngazgatást. Az egyesület és az Iskola döntéshozó testületei írásban tájékoztatják egymást üléseikről, döntéseikről.

A fenntartó és Iskola együttműködésének területeit, az együttműködés formáit és szerveit, a feladat- és felelősségmegosztást részletesen az SzMSz szabályozza *Fenntartó – Iskola együttműködésének rendje* cím alatt.

Egyéb külső kapcsolatok

Magyar Waldorf Szövetség, Waldorf Ház Pedagógiai Szolgáltató Intézet

A Magyar Waldorf Szövetséggel és a pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó Waldorf Ház Pedagógiai Szolgáltató Intézettel az alkalmazott Waldorf-pedagógiára és a Waldorf-név használati jogára tekintettel az Iskola szoros kapcsolatot ápol.

A *Magyar Waldorf Szövetség*hez több kötelék is kapcsolja az Iskolát. Egyrészt a Szövetség szervezetéhez csatlakozva – tagszervezeteként - része a Waldorf-pedagógia magyarországi közösségének. A Szövetség másfelől a Waldorf-kerettanterv és a Waldorf-névhasználat engedélyezésének jogosultjaként felelős a Waldorf-pedagógia hazai minőségvédelméért, amelyre tekintettel az Iskola tevékenységére irányadóak a Szövetség keretében elfogadott közösségi szabályok, irányelvek, állásfoglalások és ajánlások mind a pedagógia, mind a működés területén.

A *Waldorf Ház Pedagógiai Szolgáltató Intézet* a Szövetség által alapított és fenntartott, a miniszterrel kötött köznevelési szerződés alapján a Waldorf-pedagógia területén országos szolgáltatást nyújtó pedagógiai intézet; a Waldorf-iskolák fontos külső kapcsolata. Az Iskola rendszeresen igényli és igénybe veszi a Waldorf Ház szakmai szolgáltatásait a Waldorf-pedagógia és a tanügyigazgatás területein, így különösen:

- részt vesz a Waldorf Ház által meghirdetett konzultációkon, szakmai konferenciákon, tanácskozásokon, műhelymunkákban, tréningeken, szakértői konzultációkon és más szakmai rendezvényeken,

- bekapcsolódik a Waldorf-pedagógia területén szervezett pedagógus-továbbképzésekbe,
- szaktanácsadói, szakértői szolgáltatásait igénybe veszi a pedagógiai munka megsegítésére,
- saját gyakorlati tapasztalatainak továbbításával, adatszolgáltatással, jelzésekkel járul hozzá a Waldorf Ház tevékenységéhez, segíti szakmai munkáját.

A Waldorf Házzal való kapcsolattartás és együttműködés az iskolavezetés által kialakított informális csatornákon, a Waldorf Ház szakmai rendezvényein való részvétellel, illetve az Iskola és a Waldorf Ház között egyedi megrendelések alapján, az aktuális iskolai feladatok függvényében történik.

Pedagógiai szakszolgálatok, gyermekjóléti szolgálatok, utazó gyógypedagógusi hálózat

A pedagógiai szakszolgálatokkal, gyermekjóléti szolgálatokkal, utazó gyógypedagógusi hálózattal az Iskola - mint a gyermekvédelmi jelzőrendszer része - a jogszabályokban meghatározottak szerint tart kapcsolatot.

A gyermekjóléti szolgálatokkal a kapcsolattartás az intézményvezető és/vagy a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata, amelyben közreműködnek az osztálytanítók, osztálykísérők. A tanulók veszélyeztetettségének észlelése, feltárása és jelzése az intézményvezetőnek/gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek az Iskola minden pedagógusának feladata. A veszélyeztetettség feltárásában, a megelőzésben a gyermekjóléti szolgálat segítséget nyújt, az Iskola pedagógusai pedig az iskolai nevelő-oktató munka keretei között közreműködnek a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokban. Ha az osztálytanító, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős vagy a tanulóval rendszeresen foglalkozó bármely pedagógus a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségének vagy sajátos nevelési igényének lehetőségét észleli, és a szülővel való közvetlen egyeztetés nem vezetett eredményre, köteles a Tanári Kollégium javaslatát kezdeményezni. A Tanári

Kollégium a pedagógus jelzése alapján javasolja a szülőnek a gyermek nevelési tanácsadói szakértői vizsgálatát, és ha a szülő a szakértői vizsgálatot nem kéri, az Iskola jogszabályi kötelezettségének megfelelően hatósági eljárást kezdeményez a szülő kötelezése iránt. A szülő hatósági úton kötelezhető arra, hogy gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, illetve biztosítsa gyermekének az iskolapszichológusi vizsgálaton, a fejlesztő foglalkozáson való részvételét.

Az osztálytanító és a gyermek- ifjúságvédelmi felelős a Tanári Kollégium felé való jelzést megelőzően minden esetben megkísérli a szülővel a közvetlen egyeztetést a szakértői vizsgálat kérelmezése érdekében.

A pedagógiai szakszolgálatokkal, a gyermekjóléti szolgálattal, az utazó gyógypedagógusi hálózattal való kapcsolattartás történhet együttműködési megállapodás alapján, informális csatornákon, levelezéssel, személyes és telefonos megbeszéléseken, egyeztetett megbeszéléseken az Iskola és a szakszolgálat munkaterve mentén. Az Iskola sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő tanulóinak ellátása érdekében a tanulókat nevelő- oktató pedagógusok, továbbá a speciális ellátásukat végző pedagógusok révén az Iskola folyamatosan, az éves munkaterv és a fejlesztő csoport munkaprogramjában foglalt ütemezés szerint tart kapcsolatot az illetékes pedagógiai szakszolgálatokkal.

Iskolaorvos, védőnő

Az iskola-egészségügyi ellátást biztosító iskolaorvossal és védőnővel a tanulók egészségi állapotának megóvása érdekében az Iskola közvetlen és rendszeres kapcsolatot tart. Közreműködésükkel szervezi a tanulók iskolaorvosi, iskolafogászati, védőnői szűrését, a kötelező védőoltásokat. Az iskola-egészségügyi ellátással kapcsolatos részletes szabályokat az SzMSz tartalmazza *A tanulók rendszeres egészségügyi felügyeletének és ellátásának rendje* cím alatt.

További külső kapcsolatok

Az Iskola a feladatainak megfelelő ellátása érdekében állandó vagy eseti kapcsolatban áll a köznevelés területén működő hatóságokkal és szolgáltatókkal,

továbbá a helyi szervezetekkel, illetve a Waldorf-pedagógiához kapcsolódó szervezetekkel, így:

- a megyeszékhely szerinti járási hivatallal
- a Magyar Államkincstár szombathelyi Igazgatóságával
- az illetékes szakhatóságokkal: ÁNTSZ, Tűzoltóság, továbbá NÉBIH, munkavédelmi felügyelőség
- az Apáczai Alapítvány létesítmény vezetőségével
- a Könyvtárellátóval, tankönyvkiadókkal, kiadókkal
- az alkalmazottak munkaalkalmassági vizsgálatát ellátó szolgáltatóval
- más Waldorf-iskolákkal és Waldorf-óvodákkal
- a helyi önkormányzattal
- a helyi nevelési-oktatási intézményekkel
- a helyi közművelődési intézményekkel (Művelődési Központ, múzeumok, értéktár, könyvtár, stb.)
- a helyi médiával

Az Iskola helyiségeiben, területén párt, politikai célú mozgalom vagy párthoz kötődő szervezet nem működhet, párt vagy párthoz kötődő szervezettel kapcsolatba hozható politikai célú tevékenység nem folytatható, az Iskola politikai szervezetekkel nem tart kapcsolatot.

Az Iskola külső kapcsolatainak szervezése, felelőse

A külső kapcsolattartás általános megvalósulási formái lehetnek: levelezés, személyes és telefonos megbeszélések, csoportos megbeszélések, egyéni segítő beszélgetések, előadások, tájékoztatók, közös rendezvények, kölcsönös hospitálások, együttműködési megállapodások. A kapcsolattartási módok közül az Iskola azt részesíti előnyben - a kapcsolati partnerrel is egyeztetetten - amelyet a felmerült kérdések, problémák rendezésére a legmegfelelőbbnek tart, azzal a megkötéssel, hogy amennyiben a kapcsolattartás módját jogszabály kötelezően előírja, az Iskola a jogszabályoknak megfelelően jár el.

Az Iskola külső kapcsolatainak szervezése és koordinálása, a kapcsolattartás során az Iskola képvisellete alapvetően az intézményvezető vagy helyettese feladata. A Tanári Kollégium más pedagógusnak is adhat a külső kapcsolattartásra eseti vagy állandó megbízást.

IV.2. Kiegészítések a helyi tantervhez

IV.2.1. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Iskolánkban a kerettanterv által meghatározott szabályozást követve az alsó tagozatosok (1-4. évfolyam) a napközi idejét elsősorban szociális kompetenciáik fejlesztésére használják fel. A fantáziájukat és a testi ügyességüket kívánó lehetőségeket legtöbbször szabadon, ritkábban pedagógus által vezetett formában használják ki. Iskolánkban a Tanári Konferencia által meghatározott keretek között, a tanulók és tanulócsoportok egyedi sajátosságait minden évben felülvizsgálva folyik a tanórák utáni foglalkozás/foglalkoztatás. Az órák utáni étkeztetést követően az osztálytanítók rendelkezhetnek a napközi megkezdéséig fennmaradó idővel. Ezt a gyermekek életkora és aktuális állapota nagyban befolyásolja, így lehet pihenőidő, de a pedagógus önálló, kompetens döntése alapján a házi feladat közös megoldására, gyakoroltatásra is felhasználható az idő.

Iskolánk a Waldorf pedagógia életkori sajátosságokra vonatkozó iránymutatását követve az alsó tagozaton törekszik minél kevesebb tanulószobai vagy egyedül,

otthon végzendő feladatot kiadni. A gyermekek ezekben az életkorokban a fantázia szárnyalásának köszönhetően többen fejlődnek, érzelmi intelligenciájuk erős alapokat szerez a társakkal közös, szabad játékban. Az osztálytanító a saját gyermekközösségét mélyen megismerve harmadik osztálytól meghatározhat rövidebb (max. 30 perc) időkeretet a héten maximum három napon, melyen saját kompetens megítélése alapján gyakorol a gyerekekkel az aktuális témakörben, pótol, illetve segíti a nehézségekkel küzdő gyermekek munkáját. Erről a Tanári Konferencia és az osztálytanító közösen dönt, az adott gyermekközösség igényeinek elsődleges figyelembe vételével.

A felső tagozatos gyermekeknek iskolánk bizonyos életkorig biztosít tanulószobai lehetőséget, illetve az otthoni munka szervezéséhez és kivitelezéséhez nyújt segítséget. A Tanári Konferencia érintett pedagógus kollégái külön határoznak meg minden évre, a gyermekek igényei szerint szabott szabályrendszert, melyet az iskola házirendjében rögzít.

Az életkori sajátosságaiknak megfelelően a felső tagozaton tanulók a következő elvek alapján tanulnak otthoni vagy tanulószobai keretek között:

Ötödik osztályban a gyermekkor és a pubertás közötti fordulóponton a tanulók intellektuális és morális értelemben is megérették az új kihívásokra. A csoportok egyéni sajátosságait, teherbírását figyelembe véve tanítójuk az étkezést követő időben határozhat tanulószobai időről, mely általában egy szakórányi (45 perc). Ebben az időszakban az aktuális epochához kapcsolódó házi feladatokat vagy más szakórai gyakorlást is végezhetnek tanári segítséggel a gyermekek. Ezzel segítjük őket ahhoz, hogy a következő tanévtől otthoni munkájuk megszervezésében és kivitelezésében tapasztalatot szerezzenek.

Hatodik osztályban a gyermekkor eltűnésével folyamatos változás jellemző a gyermekek fizikai és szellemi képességeire, teherbírására. Új értelmi képességeik segítik őket ahhoz, hogy komoly kihívásokkal is szembe tudjanak nézni, hiszen immár képesek önállóan színvonalas munkát létrehozni. Emellett a gyerekeket arra is biztatjuk, hogy - ha még eddig nem tették - járjanak érdeklődésüknek megfelelő egyesületi sportfoglalkozásra, vagy folytassanak hangszeres zenei tanulmányokat. Mindezek miatt iskolánkban ettől a tanévtől kezdve a gyermekek tanulószobai teendőiket teljesen önállóan végzik. Házi feladataikat otthoni munkára kapják, az

iskolában tanulószobai kereteket csak kivételes esetben, megfelelő indoklással biztosítunk (pl. hazautazási korlátok).

Hetedik osztályban a gyermekek a kamaszkorba lépnek, melynek szerves velejárója az önállóság, függetlenség és az egyedüllét érzésének keresése. Egyre komolyabban szükség van a közösség és az önmaguk iránti felelősség vállalásának erősítésére, így a feladataik kiosztásánál nagy hangsúlyt kap az otthoni munka. Az iskola a házirendben meghatározott szabályok szerint jár el, mely a mindenkori iskolai közösség igényeit és fejlődését szolgálja.

Nyolcadik osztályban az előző években kialakított szabályok betartása mellett a munka segítésére a mindenkori nyolcadik osztályt kísérő pedagógus saját hatáskörben dönthet olyan tanulószobai órakeretről, mely az iskolából kilépni készülő gyermekek intellektuális munkáját segíti. Emellett az előző évekhez hasonlóan a gyermekek otthoni munkában készülnek, hiszen ekkor már - a kamaszkor delén- a tanulók kifejezetten igénylik ezt a lehetőséget.

A Tanári Konferencia minden tanév elején az aktuális egyedi tanulói összetétel miatt felülvizsgálja házirendjét a megfogalmazott elvek alapján.

A feladatok kiosztásában a szóbeli és írásbeli munka arányának egészséges egyensúlyi megoszlására törekednek a tanárok. A szaktanárok az osztályt vezető pedagógussal egyeztetve, előre megbeszélve, az osztályra vonatkozó egyéni sajátosságokat figyelembe véve adnak ki önállóan elvégzendő feladatokat. Ez a gyermekek aktuális állapotának pontos ismeretét feltételezi, mely az osztálytanító saját felelőssége. Az írás-olvasás pedagógiai folyamatát figyelembe véve az alsó tagozaton több az írás képességére támaszkodó, tanári segítséggel elvégezhető feladatok mennyisége. Később az olvasás és szövegértés fejlődésével legkorábban ötödik osztály végén egyensúlyba kerül a komolyabb, önállóan tanulható szóbeli feladatok és otthon is elvégezhető írásbeli munka mennyisége.

IV.2.2. Az írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, számonkérések rendje

Közvetlen számonkérés alsó tagozaton (1-4. osztály) nincsen. Az írásbeli és szóbeli beszámoltatások rendje 4-5. osztálytól kezdődően az osztálytanító által adott házi

feladatok formájában kezdődik. Ezek ellenőrzése egy egészséges, saját és önálló munkavégzésre igényes folyamat kialakulását segíti a gyermekben. Az el nem készült házi feladatok okát (ha szükséges, személyes) beszélgetés formájában fel kell tárni és a pótlását megoldani. A gyakorlati jellegű beszámoltatások elsősorban a kézimunkával kapcsolatos tevékenységek elvégzését foglalja magában. Fontos, hogy egy-egy kijelölt munkarészt valamennyi gyerek elvégezzen, az elkészülés élménye természetes legyen. Az 5-8. osztályban a házi feladatok ellenőrzése folyamatos, osztálykereten belül történik az osztálytanító vagy szaktanár szóbeli értékelése által.

A gyűjtőmunkák esetében a bemutatás formája változó, lehet kiselőadás az osztályban, lehet kiállítás iskolai kereten belül vagy nyilvános programként megszervezett fellépés.

A tanulók gyakran adnak számot egy tanulási szakasz lezárásáról a teljes iskolai közösség előtt bemutatók formájában pl. évszakünnepek, drámaelőadások. A közösségi értékelés nagyban növeli önismeretüket és önértékelési képességüket.

Az írásbeli munkák objektívebb értékelésre adnak lehetőséget. Az epochák során vezetett epochafüzetek esztétikus külalakja, arányos szerkesztése, megfelelő helyesírással történő vezetése esztétikai követelmény. A füzet külalakját és tartalmát az epochát vezető tanár értékeli. Az írásbeli számonkérés másik formája 6-8. osztályban az epochazáró tudáspróba, amely a szummatív értékelésre ad lehetőséget.

A Waldorf-iskolákban a számonkérés rendjére, az értékelése vonatkozóan összességében elmondható, hogy annak két szintje van: az egyik a tanár folyamatos megfigyeléseiből alakul, a másik pedig a formális visszajelzésekből. A tanár által végzett folyamatos megfigyelések kiterjednek a gyermek napi iskolai tevékenységére, munkájára, szociális kapcsolataira, órai jelenlétére, otthoni feladatainak elvégzésére, a vele kapcsolatos szokatlan jelenségekre. A megfigyelésekből származó osztálytanítói jegyzeteket kiegészítik a szaktanárok a gyermek szakórákon nyújtott teljesítményével. Az év során összegyűlt észrevételeket összegzik a gyermek évvégi szöveges értékelésében. A gyerekekről készített feljegyzések emellett tartalmazhatják: a tanári konferenciákon készült gyermekmegfigyelések összefoglalásait, az iskolaorvos jelentéseit, a teljesítményt

mérő dolgozatok, a gyermek képességeit mérő vizsgálatok eredményeit, a fejlesztő- és gyógypedagógus külön foglalkozásairól szóló visszajelzéseket, jelentéseit.

Szöveges értékelés

A szülők éves bizonyítvány formájában írásos összefoglalást kapnak. Ez a dokumentum a következőket tartalmazza:

- az osztálytanító jellemzését a gyermekről, valamint az osztállyal végzett éves munka összefoglalását;
- a különböző tárgyakban tanúsított előmenetelének és képességeinek, szociális viselkedésének, aktivitásának értékelését, reakcióinak és érzelmi-esztétikai fejlődésének összegzését;
- a bizonyítványverset, amely egy olyan képet ad, mely segítséget nyújthat a gyermek jövőbeni fejlődéséhez.

Konzultációk

Lehetőség szerint havonta szervezünk szülői esteket, ahol az osztály egészét érintő kérdéseket közösen beszéljük meg a szülők és az osztálytanító.

Az osztálytanító és a szülők szükség esetén bármikor egyeztethetnek személyes konzultációt.

Minden tanév január-február hónapjában, közvetlenül az első félévi értékelés kiadása után, a szülőkkel egy személyes beszélgetés formájában közöljük - az addig összegyűjtött tapasztalataink alapján - a gyermekükkel kapcsolatos észrevételeinket, meglátásainkat.

IV.2.3. A magasabb évfolyamra lépés feltételei

A Kerettanterv tantárgyakra és évfolyamokra lebontva tartalmazza a tanév végére várható eredményeket, ezek támpontul szolgálnak annak eldöntésében, teljesítette-e a tanuló évfolyamának követelményeit. Figyelembe vesszük az egyes tanulók személyiségében, családi- és szociális helyzetében fellelhető különbségeket, mérlegeljük, hogy a tanév során önmagához mérten mennyit teljesített a tanuló. Nem

várhatunk el minden tanulótól azonos teljesítményt minden területen, azonban tapasztalataink szerint a tanulók fejlődése idővel harmonizálódik.

A sajátos nevelési igényű tanulók esetén egyes évfolyamok követelményeinek teljesítése a tanuló szükségleteihez mérten hosszabb időt, vagy más módot is igényelhet.

Továbbá minden tanuló esetében a magasabb évfolyamra lépés feltételei közé tartozik az adott osztály dráma-előadásának a felkészülésében és a dráma-ünnepén való részvétel, legalább a tanév egyik évszakünnepén való részvétel. Az 5. évfolyam esetében a tavaszi Waldorf-olimpián való aktív jelenlét. Valamint az adott osztály iskolán kívüli, ám tanítási napnak, tanítási feladatnak számító tanulmányi programjain és tanulmányi kirándulásain való részvétel.

Indokoltan hiányzik az a tanuló, aki számára fel nem róható és igazolt okból marad távol.

Amennyiben a magasabb évfolyamra lépés feltételeinek a tanuló nem felel meg, vagy egyéb okból nem értékelhető a tanuló teljesítménye, akkor a tanuló a jogszabályok szerint osztályozó- vagy javító vizsgát tesz.

IV.2.4. Az iskola által alkalmazott szöveges értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltásának szabályai

A magyar Waldorf-iskolák kerettantervében megfogalmazott alapelvek szerint a Waldorf-iskolában minden tanulóról minden évfolyamon kizárólag szöveges értékelés készül. A Waldorf-pedagógiában általánosan alkalmazott szöveges értékelés tudatosan kiépített gyakorlata az iskolának az első osztálytól kezdve. A szöveges értékelés a Waldorf-pedagógia olyan kulcsfontosságú alapelve, amely nem szülői, tanulói választás kérdése. A szöveges értékelés tartalmazza az osztálytanító jellemzését a gyermekről, a gyermek egész évi szorgalmának és magatartásának értékelését, a gyermek részvételét a különböző iskolai feladatokban és tevékenységekben, a különböző tárgyakban elsajátított képességeit, szociális viselkedését, aktivitását, részvételi szintjét, reakcióit, érzelmi-esztétikai-szociális fejlődését. Mindezek a szöveges értékelésben előforduló elemek

nem fordíthatók le csupán a tanulási eredményeket mérő hagyományos osztályzatokra. Ugyanakkor adott esetben (például iskolaváltáskor) szükség lehet arra, hogy a tanuló osztályzatokat kapjon, ezért szükséges megfogalmaznunk a szöveges értékelések érdemjeggyé történő átalakításának elveit.

Fontos hangsúlyoznunk, hogy ezek az érdemjegyek – főleg az alacsonyabb osztályfokokon – semmiképp sem azt tükrözik, hogy a gyermek milyen mértékben (százalékban) sajátította el a tananyagot, hanem inkább azt, hogy milyen mértékben közelítette meg a Waldorf-iskolában az adott osztályfokon kitűzött pedagógiai célokat. Ezek a fejlesztési célok osztályfokonként és tantárgyanként részletezve megtalálhatók a helyi tantervben. E céloknak megfelelően váltjuk át a szöveges értékelést érdemjeggyé.

A Waldorf-pedagógia tanév közben osztályzást nem alkalmaz, és a szülő, a gyermek felé az „értékelő” beszélgetésekben érdemjegyre vonatkozó utalást nem tesz.

Az alsóbb évfolyamokon a tanulók a tanórai részvételek és a művészeti munkák alkalmával mutatják meg önmagukat. A középtagozaton a tanulók tudáspróbákon, szóbeli feleleteken, önállóan kidolgozott kiselőadásokon keresztül számolnak be ismereteikről a különböző tantárgyakban, amelyeket a tanár mindig szövegesen értékel. A tanár az értékelésekben hetedik osztálytól pontszámokkal és/vagy százalékosan meghatározott értékkel kiegészítheti a szöveges értékelést.

A jogszabályban meghatározott félévi értékelés egy rövid, tényszerű szöveges értékelést jelent a félév epocháinak és szakóráinak munkáját illetően. Ezt kiegészítve a tanár mindkét szülő jelenlétében a félévi szóbeli konzultációban mondja el a gyermekre vonatkozó tapasztalatait, véleményét és javaslatait.

A tanév végén minden évfolyamon írásbeli szöveges értékelést osztanak ki az osztálytanítók.

A szöveges értékelések érdemjegyeit az iskola őrzi, hogy a 8. osztályos továbbtanulás vagy egy iskolaváltás esetén ki tudja adni azt a szülőnek.

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve 1-4. osztályban

- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket biztosan teljesítette. (5)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket elérte. (4)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket részben teljesítette. (3)*
- *A továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérte. (2)*

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve a felsőbb osztályokban

5-8. évfolyam

Ezeken az osztályfokokon a tanító irányítása mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló feladatvégzése, problémamegoldási képessége. Minél hatékonyabban, minél aktívabban és figyelmesebben vesznek részt a tanítási-tanulási folyamatban az évek során, a megfelelő tanulási eredmények elérése mellett annál inkább képesek egyre növekvő mértékben önállóan cselekedni, döntéseket hozni, kutatómunkát végezni, összegezni, csoportosítani, megfogalmazni, dramatizálni, stb.

A szöveges értékelésnek érdemjeggyé történő átváltásának elve az 5-8. évfolyamokon

- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket biztosan teljesítette, és biztonsággal képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (5)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket elérte, és kevés segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (4)*
- *A helyi tantervben meghatározott pedagógiai célkitűzéseket részben teljesítette, és nagyobb mértékű segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (3)*
- *A továbblépéshez minimálisan szükséges elvárt eredményeket elérte, és nehezen, sok segítséggel képes egyéni vagy csoportos önálló munkában részt venni. (2)*

A félévi értesítőben, illetve az tanév végi részletes szöveges bizonyítványban a pedagógusok a fenti elvekkel összhangban lévő kifejezéseket, jelzőket használnak

a tanulók teljesítményének értékelésére, amelyek meghatározóak a szóveges értékelésnek érdemjegyekre történő átváltásakor.

A százalékos formában megjelenő értékelések átváltása érdemjegyekké

90–100% elérése esetén jeles (5)

76–89% elérése esetén jó (4)

60–75 % elérése esetén közepes (3)

40–59 % elérése esetén elégséges (2)

0–39 % elérése esetén elégtelen (1)

IV.2.5. Az SNI-tanulók – fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program

Az iskolában a személyi feltételek a következőképp támogatják az SNI gyermekek inkluzív nevelését.

Fejlesztő team:

tanulásban akadályozottak pedagógiája szakos gyógypedagógus,

logopédus (óraadó),

meseterapeuta,

extra lesson tanár,

ritmikus masszőr (megbízással),

szurdopedagógus (megbízással),

szomatopedagógus (megbízással).

Az osztálytanítók témába vágó belső és külső képzéseken való részvétele és inkluzív, befogadó szemlélete fontos része a különleges bánásmódot igénylő tanulók ellátásának. Valamennyi SNI ill. BTMN tanuló szempontjából fejlesztő és

rehabilitációs hatásúnak minősülnek mindazok a főoktatásbeli és szakórai elemek, amelyek a szenzomotoros rendszer, a szenzoros integráció fejlődését, a lelki-érzelmi fejlődést, a praktikus intelligencia vagy a kognitív folyamatok fejlődését szolgálják. Így a szaktanárok saját tantárgyuk óráin is végezhetnek rehabilitációs tevékenységet, ha kellően differenciálják a feladatadást, maximális figyelemmel az SNI-gyerekekre.

Az osztálytanító végzi a gyermek korrepetálását, tantárgyi felzárkóztatását gyakorló órák keretében, hiszen ő ismeri legjobban az adott gyermek tanulási stratégiáit, tanulási teljesítményét.

Fontos, hogy az osztálytanító és a szaktanárok is folyamatosan figyeljenek a különleges bánásmódot igénylő gyermek igényeire és szükségleteire a tanulásszervezés, a módszertan és a számonkérés során is. Ehhez részletesen ismerniük kell a gyermek problémáját, s annak hatásait a gyermek tanulási- és lelki folyamataira. A rendszeres konzultáció az osztálytanító, a szaktanárok ill. a fejlesztő team tagjai között, valamint a szülővel is, alapvető fontosságú a sikeres integráció szempontjából. A fejlesztő team és az osztálytanítók rendszeres konzultációja a heti órarendben is helyet kapott.

- A gyógypedagógus, az extra lesson tanár látogatja az érintett osztályok tanítási óráit, megfigyeli az SNI gyermek órai munkáját, kapcsolódását az osztályközösséggel, együttműködését az osztálytanítóval és társaival. A hospitálás tapasztalatait megbeszéli az osztálytanítóval, valamint a szülővel.
- A gyógypedagógus a tanév elején megvizsgálja az SNI és BTMN diagnózisú gyermekeket, ez alapján (s a szakértői vélemény figyelembevételével) állítja össze a tanulók egyéni fejlesztési tervét, s az osztálytanítóval közösen kitűzik az adott periódus pedagógiai, gyógypedagógiai nevelési céljait.
- A gyógypedagógus segít az osztálytanítóknak megtalálni a megfelelő módszereket, eszközöket az SNI és BTMN tanulók lehető legoptimálisabb órai részvételének, leghatékonyabb tanulásának biztosítása érdekében.
- A gyógypedagógus tanácsokat ad a szülőnek az otthoni környezet és szokások legmegfelelőbb kialakításához, a gyermek tanulmányainak otthoni segítéséhez.

(BTMN gyerekek ellátásában fejlesztő pedagógus is kompetens ugyanezen feladatokkal.)

- Az extra lesson tanár minden évfolyamban elvégzi a gyorsfelmérést, 2. és 6. osztályban a részletes osztályfelmérést, és szükség esetén, a szülővel és az osztálytanítóval egyetértésben egyéni felmérést. A szülőkkel és az osztálytanítóval megosztja a tapasztalatait és szükség esetén javaslattal él az osztálytermi fejlesztő feladatokra és az otthoni tanulásszervezés és játékos hatású szokásrend kialakítására.
- A fejlesztő team többi tagja, a terapeuták, és szükség szerint a tanári kollégium gyermekmegfigyelése is támogatja munkájukat.
- A gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus félévkor és év végén írásban értékeli a gyermekkel közös munka eredményét, félévkor személyesen is konzultálnak a szülőkkel tapasztalataikról. Erre természetesen akár a szülő, akár a pedagógus, terapeuta kezdeményezésére a tanév során bármikor sor kerülhet.

Az iskolában az igényeknek megfelelően pedagógiai asszisztens segíti az osztálytermi munkát, egyes különleges bánásmódot igénylő gyermekek munkáját támogatva, segítve.

Tárgyi feltételek:

Az iskolában két fejlesztő szoba van, illetve a mozgásos terápiáknak az euritmia terem ad helyet. Évről évre igyekszünk fejlesztő eszközök, illetve aktuális oktatási segédanyagok, tankönyvek beszerzésével támogatni a munkát.

Mozgásfogyatékos gyermek ellátása:

Az egyetlen mozgásszervi fogyatékos gyermek számára az akadálymentesség sajnos jelen helyzetben nem megoldott (amikor a felvételre sor került, akkor ez még biztosított volt számára). Emiatt a jövőben – az iskola a jelenlegi, bérelt épület emeleti elhelyezése miatt – nem tud mozgásszervi fogyatékos tanulót fogadni.

A tanuló munkáját differenciált oktatás, pedagógiai asszisztens segíti. Külön megsegítést jelent számára a számítógép használata, a számonkérés egyéni

lehetősége, az egyéni rehabilitációs órák, valamint a külön kialakított tanulási környezet.

Hallásfogyatékos gyermek ellátása:

Cochleáris implantátummal rendelkező tanuló a tanórai foglalkozások során differenciáltan ill. a szakvélemény módszertani és tanulásszervezési javaslatai alapján kapcsolódik a tananyaghoz. Mindemellett pedagógiai asszisztens és gyógypedagógus is segíti. Az előírt számú szurdopedagógiai órákat megbízott szakember látja el.

Beszédfogyatékos gyermekek ellátása:

A szakértői véleményben tett javaslatok figyelembevételével differenciált tanulásszervezés, logopédiai ellátás biztosítása.

Autizmus spektrumzavarral küzdők ellátása, támogatása:

A szakértői javaslat iránymutatása szerinti tanulásszervezési, módszertani ajánlások figyelembevétele, a szociális nehézségek minimalizálása terápiás eszközökkel, szükség esetén egyéni pihenőidő (elvonulási lehetőség) biztosítása.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők (specifikus tanulási zavarok, figyelemhiányos hiperaktivitás zavar) ellátása:

A szakértői véleményben foglaltaknak megfelelő módszertani és eszköz támogatás a tanórai munkában, esetleges értékelési mentességek figyelembevétele, differenciálás a tanulási folyamat során, kis csoportos ill. szükség esetén egyéni rehabilitációs, képességfejlesztő foglalkozások (gyp. és extra lesson), igényeknek, szükségleteknek megfelelően a tanári kollégium döntése alapján ritmikus masszáz, meseterápiás foglalkozás, mint rehabilitációs foglalkozás.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók ellátása:

Az enyhén értelmi fogyatékos gyerekek tanításában és értékelésében a Waldorf kerettanterv mellett a NAT SNI irányelveit és az eltérő kerettantervek dokumentumait vesszük figyelembe.

Az integráció formája:

.- 1 – 4. osztályban teljes integráció és egyéni terápiás megsegítés (problémaspecifikusan),

- 5 – 8. osztályfokon részleges integráció – egyedi megoldásokkal: többnyire a művészeti órákon, testnevelés órán, illetve egyes esetekben a nyelvórákon való részvétel az adott osztályfok osztályközösségében, és a közismereti tárgyak egyéni ill. kis csoportos feldolgozása, képesség- és készségterületek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján.

Az egyéni ill. kis csoportos munkát a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakos gyógypedagógus vezeti, amelyben az adott osztályfok epocharendjéből indul ki. Folyamatos, szoros együttműködést valósítanak meg az osztálytanítóval. A Waldorf kerettanterv életkori sajátosságoknak megfelelően kialakított, adott osztályfokon minden tanuló számára meghatározott tantárgyai, témái, minőségei határozzák meg az enyhén értelmi fogyatékos diákok munkarendjét, tanmenetét is, egyénre szabott, differenciált részletességgel, mélységgel, figyelembe véve az eltérő kerettanterv iránymutatásait is a különböző műveltségi területeken. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók részt vesznek a közös projektekben, tanulmányi kirándulásokon gyógypedagógus kísérő segítségével.

Az iskolában rendelkezünk az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára kiadott tankönyvekkel, amelyeket a gyógypedagógus tanár a felkészülésben használ elsősorban, s egyes esetekben - elsősorban a számolásban - munkáltató feladatlapokkal is dolgozik a tanítás során.

Tapasztalataink alapján fontosnak tartjuk, hogy a művészeti tárgyak mellett (zene, festés, rajz, kézimunka) a lehető legtöbb gyakorlati tevékenység kapjon helyet az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek oktatási, nevelési folyamatában. Így a kertészkedés, kézműves tevékenységek, famunkák az év természetes ciklusaihoz és ahol lehet, az epochák rendjéhez alkalmazkodó feladatai állandó kísérői legyenek mindennapjaiknak, a szokásosnál nagyobb mértékben.

Ennek megfelelően hosszabb távú cél, hogy az iskola idén bejegyzett külső telephelyén, Kőszegszerdahelyen kialakuljon egy megfelelő élettér az ilyen speciális igényű, enyhén értelmi fogyatékos gyermekek számára, nagy kerttel, műhellyel, esetleg állatokkal. Amellett, hogy ez feltételezné kisebb csoportokban történő külön nevelésüket, azt továbbra is fontosnak tartanánk, hogy ünnepek ill. bizonyos projektmunkák keretében találkozzanak, közös élményeket szerezzenek integrált oktatásban részt vevő iskolatársaikkal, ami nem csak számukra, de társaik számára is fontos lehetőség szociális készségeik fejlődése szempontjából. A vidéki környezetben lévő telephely lehetőséget adhat a szombathelyi anyaintézmény osztályai számára is gyakorlati tevékenység, projektmunkák végzésére.

V. Záradék a módosított Pedagógiai Program elfogadásáról

A Tanári Kollégium a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet 12. § (2) bekezdésének kötelező rendelkezése folytán a Nemzeti alaptanterv módosítása és az oktatásért felelős miniszter által kiadott új kerettantervek alapján felülvizsgálta az iskola pedagógiai programját.

Megállapította, hogy a pedagógiai program alapját képező, 2013-ban alternatív kerettantervként jóváhagyott Waldorf-kerettanterv a NAT 2020-nak és a miniszteri kerettanterveknek nem felel meg. A Magyar Waldorf Szövetség, mint a Waldorf-kerettanterv jogosultjának tájékoztatása szerint a Szövetség elvégezte a Waldorf-kerettanterv felülvizsgálatát és a módosított Nemzeti alaptantervnek, valamint a miniszteri kerettanterveknek megfelelően átdolgozott „A magyar Waldorf-iskolák kerettanterve 2020” dokumentumot az oktatásért felelős minisztériummal egyeztetve – az alternatív kerettantervek helyébe léptetett egyedi megoldásokra vonatkozó új jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelésre is kiterjedően. A Minisztérium az átdolgozott Waldorf-kerettantervet a jogszabályi előírásoknak megfelelőnek találta.

A fentiekre tekintettel a Tanári Kollégium a pedagógiai programot módosította. A pedagógiai programot az átdolgozott Waldorf-kerettanterv 2020 alapján, azzal egyezően készítette el – a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben elvárt, a Waldorf-kerettantervben nem érintett pedagógiai program tartalmak kiegészítő szabályozásával.

A módosítások átvezetése megtörtént, a Tanári Kollégium 2020. április 28-án megtartott ülésén az iskola egységes szervezetbe foglalt pedagógiai programját elfogadta.

A pedagógiai program módosítására jogszabályváltozás, a Nemzeti alaptanterv változása, és erre tekintettel a Waldorf-kerettanterv átdolgozása adott okot. A módosított pedagógiai program nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelyből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, ezért a pedagógiai program módosításához a fenntartó egyetértésének beszerzése az Nkt. 26. § (1) bek. alapján nem volt szükséges.

A módosított pedagógiai program alapján egyedi megoldás engedélyezése iránti kérelem benyújtása szükséges az emberi erőforrások miniszteréhez 2020. április 30-ig, tekintettel arra, hogy a pedagógiai program módosítására jogszabály kötelezése alapján került sor, amely esetben az Nkt. 99. § (1) bek. értelmében kezdeményezni kell a Waldorf-kerettanterven alapuló egyedi megoldások engedélyeztetésére irányuló eljárást.

az iskola képviselője

VI. Mellékletek

I.sz. melléklet: A Magyar Waldorf Iskolák Kerettanterve 2020.

II.sz. melléklet: A Magyar Gyógypedagógiai Waldorf-Iskolai Kerettanterv 2020.